

Archeologienota Kester (Gooik) – Bruneaustraat

Ruth Ferket en Jelke Van Buggenhout

Bornem
2021

Colofon

Rapporten van het archeologisch onderzoeksbureau All-Archeo bvba

Erkend archeoloog: All-Archeo bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Auteurs: Ruth Ferket en Jelke Van Buggenhout

All-Archeo bvba
Woestijnstraat 45
2880 BORNEM

Wettelijk depot nummer
D/2021/12.807/53

© All-Archeo bvba

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

All-Archeo bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Verslag resultaten bureauonderzoek	5
2.1	Administratieve gegevens	5
2.2	Archeologische voorkennis	8
2.3	Onderzoeksopdracht	8
2.3.1	Vraagstelling en randvoorwaarden	8
2.3.2	Beschrijving geplande werken	9
2.3.3	Werkwijze	16
2.4	Assessmentrapport	16
2.4.1	Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied	16
2.4.2	Historische beschrijving van het onderzochte gebied	23
2.4.3	Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader	30
2.4.4	Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese	36
2.4.5	Afweging noodzaak verder vooronderzoek	37
3	Samenvatting	39
4	Bibliografie	40
4.1	Publicaties	40
4.2	Websites	40
5	Bijlagen	41
5.1	Archeologische periodes	41

1 Inleiding

Deze archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de aanvraag van een omgevingsvergunning waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat, de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen helemaal buiten de archeologische zones liggen, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones,¹ zoals bepaald in artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Het onderzoeksgebied valt niet binnen een beschermde archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt.²

Alle coördinaten die weergegeven worden, zijn uitgedrukt in Lambert 72, tenzij anders vermeld.

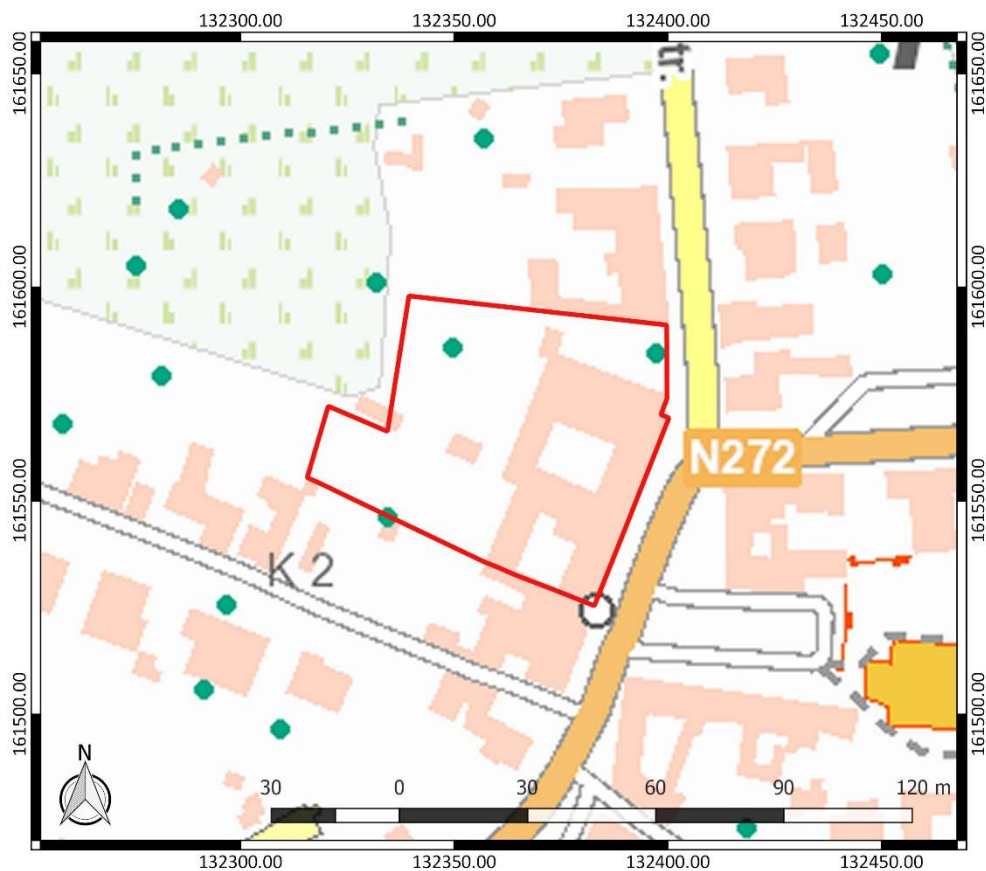
De uitvoering van vooronderzoek zonder ingreep in de bodem gaat steeds de uitvoering van vooronderzoek met ingreep in de bodem vooraf. Het doel van een archeologisch vooronderzoek wordt immers met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bereikt.

¹ <https://geo.onroenderfgoed.be>

² <https://geo.onroenderfgoed.be>

Oppervlakte onderzoeksgebied: ca. 3922 m²

Topografische kaart:

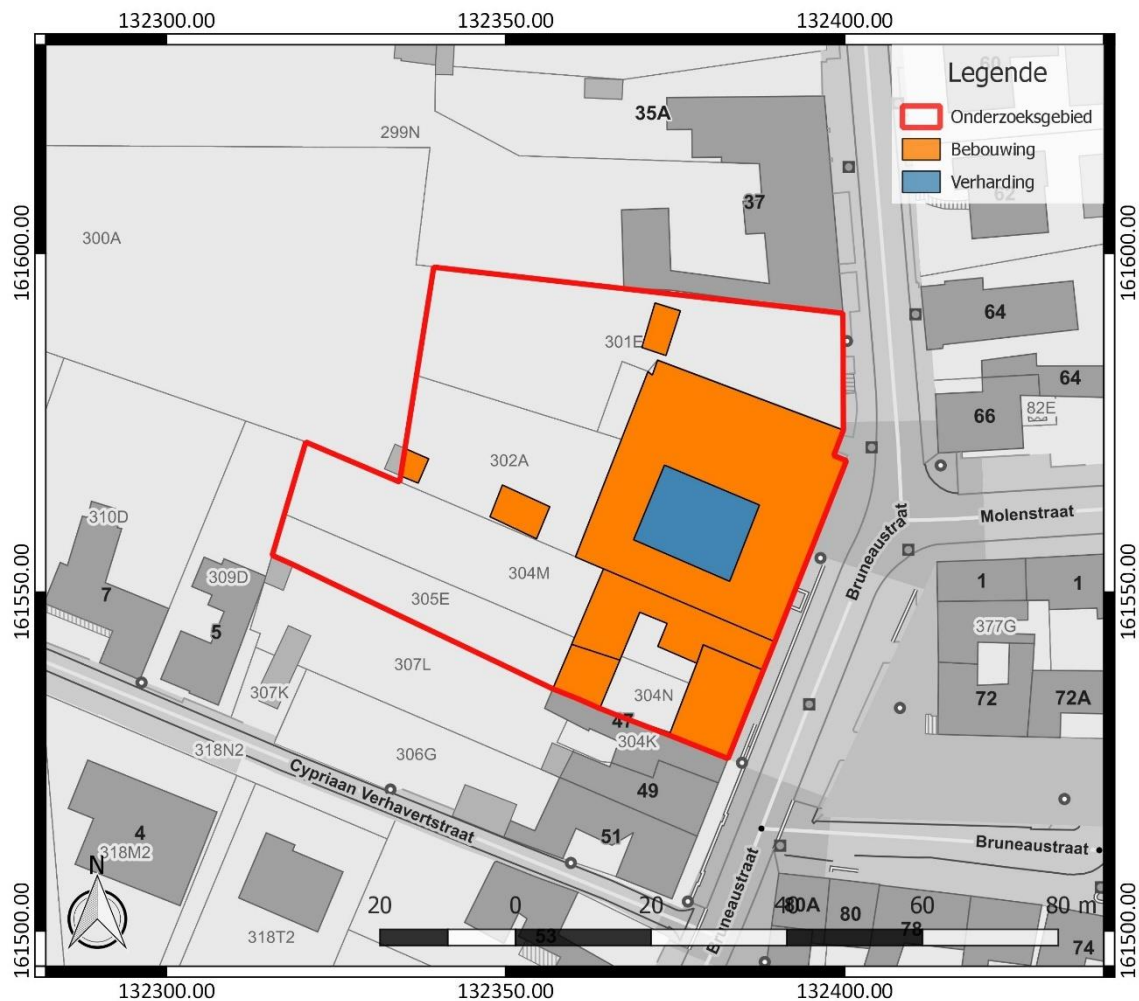
Figuur 2: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.dov.vlaanderen.be>)

Begin- en einddatum uitvoering onderzoek: 15/03/2021 – 23/03/2021

Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed: bureauonderzoek, steentijd, metaaltijden, Romeinse tijd, middeleeuwen, nieuwe tijd, nieuwste tijd, tuinzone

Verstoorde zones: Er bevinden zich gebouwen en verhardingen ter hoogte van het onderzoeksgebied (Figuur 3 en Figuur 4). Er kan verondersteld worden dat de realisatie ervan enige negatieve impact heeft gehad op het archeologisch bodemarchief. De precieze aard en de omvang van deze verstoring is echter niet gekend.

Figuur 4: Verstoringskaart, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be)

2.2 Archeologische voorkennis

Er is geen concrete archeologische voorkennis met betrekking tot het onderzoeksgebied.

2.3 Onderzoeksopdracht

2.3.1 Vraagstelling en randvoorwaarden

Naar aanleiding van de geplande werken ter hoogte van het onderzoeksterrein werd een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd. Hierbij staat de vraag centraal wat de impact zal zijn van de geplande werken op het archeologisch bodemarchief. Op basis daarvan wordt een afweging gemaakt of verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem nodig is.

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein?
- Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?

Randvoorwaarden: er zijn geen randvoorwaarden van toepassing.

2.3.2 Beschrijving geplande werken

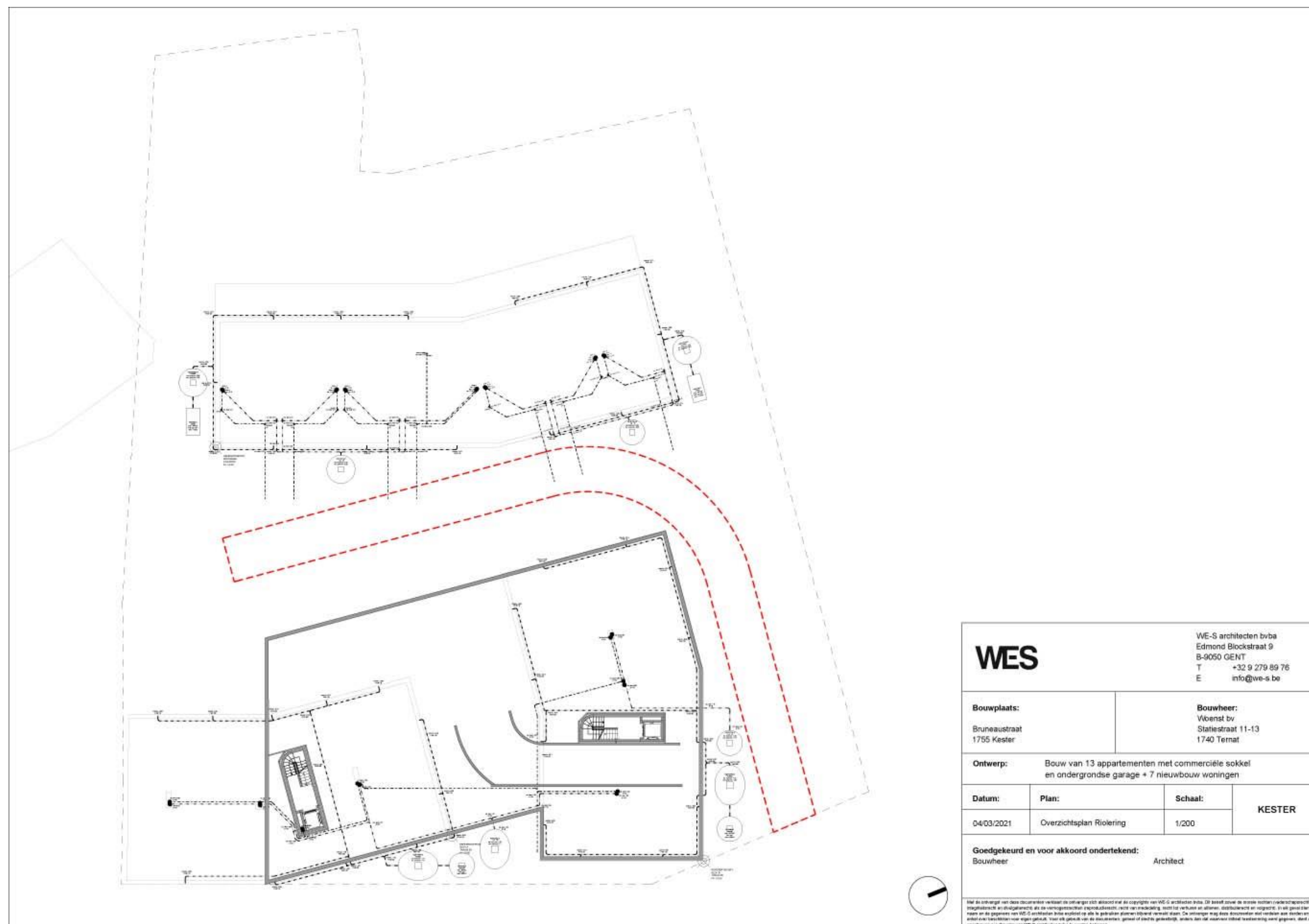
Op het terrein wordt de bouw van 13 appartementen met een commerciële sokkel en ondergrondse parkeergarage gepland. De ondergrondse parking kent een verstoringsdiepte van 3,89 m onder de nulpas (TAW 63,50 m). Ter hoogte van de liftputten loopt de verstoringsdiepte op tot ca. 5,06 m. Daarnaast zullen zeven nieuwbouwwoningen gebouwd worden (Figuur 5 en Figuur 7). De appartementen en commerciële ruimtes worden verdeeld over twee blokken langs de straatzijde, in het oosten van het onderzoeksgebied. De ondergrondse parkeergarage wordt onder deze appartementsblokken en de tussenliggende ruimte gebouwd (Figuur 8).

De nieuwe woningen zullen in het westen van het terrein gebouwd worden. Aan de achterzijde van de woningen worden terrassen met betontegels aangelegd. De woningen worden niet onderkelderd en gefundeerd op een gewapende betonplaat. De fundering zal over het algemeen een verstoring veroorzaken van ca. 63 cm tot maximaal 117 cm. Ter hoogte van de vorstranden wordt een grotere verstoring verwacht.

Verder wordt er op het terrein bijhorende omgevingsaanleg gepland. Er worden wandel- en fietspaden en groenzones voorzien. In het noorden van het terrein worden enkele bovengrondse parkeerplaatsen aangelegd en komt de inrit naar de ondergrondse parkeergarage te liggen. In het uiterste westen van het terrein wordt een fietsenstalling voorzien.

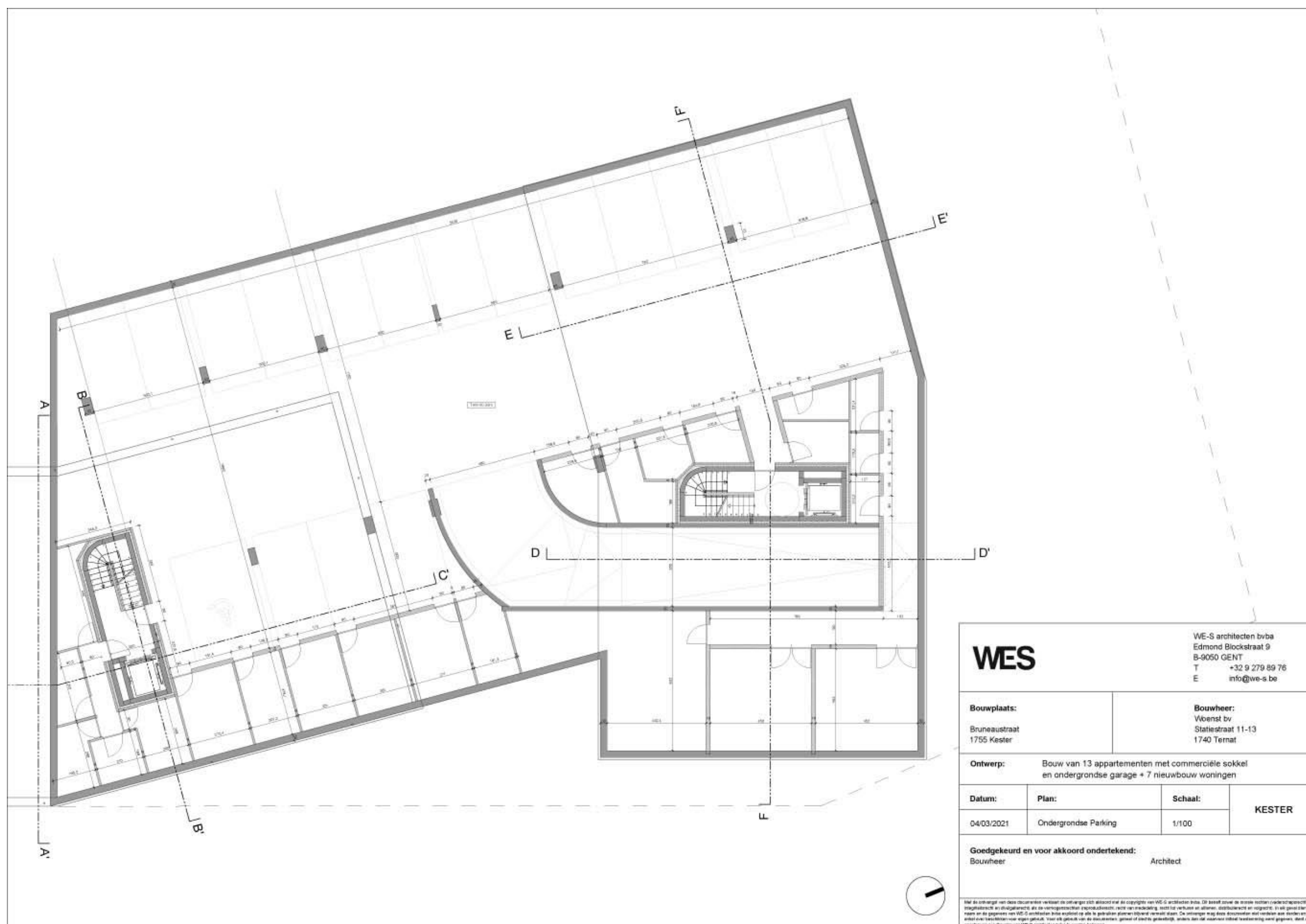
Figuur 5: Ontwerp

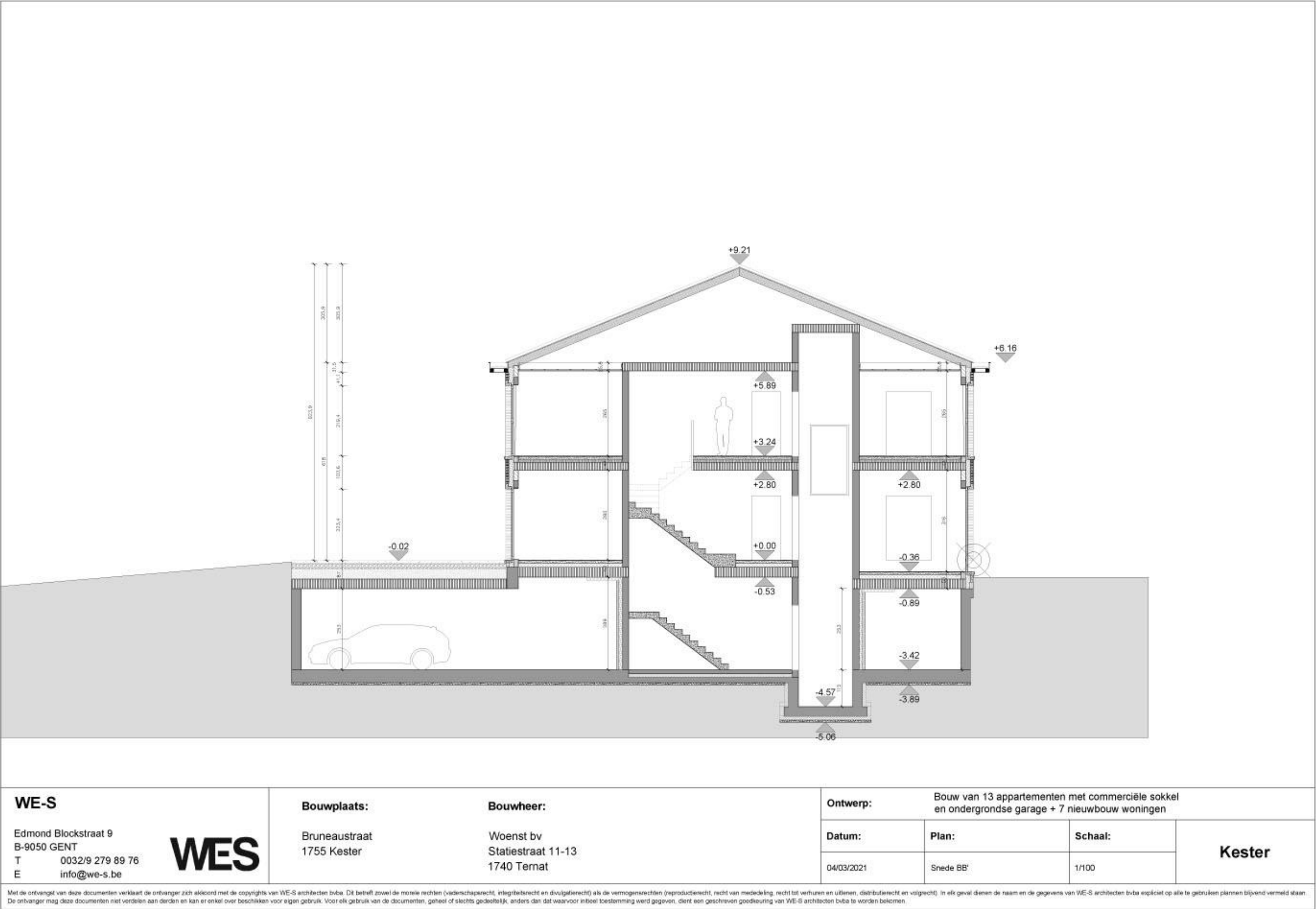

Figuur 6: Rioleringsplan

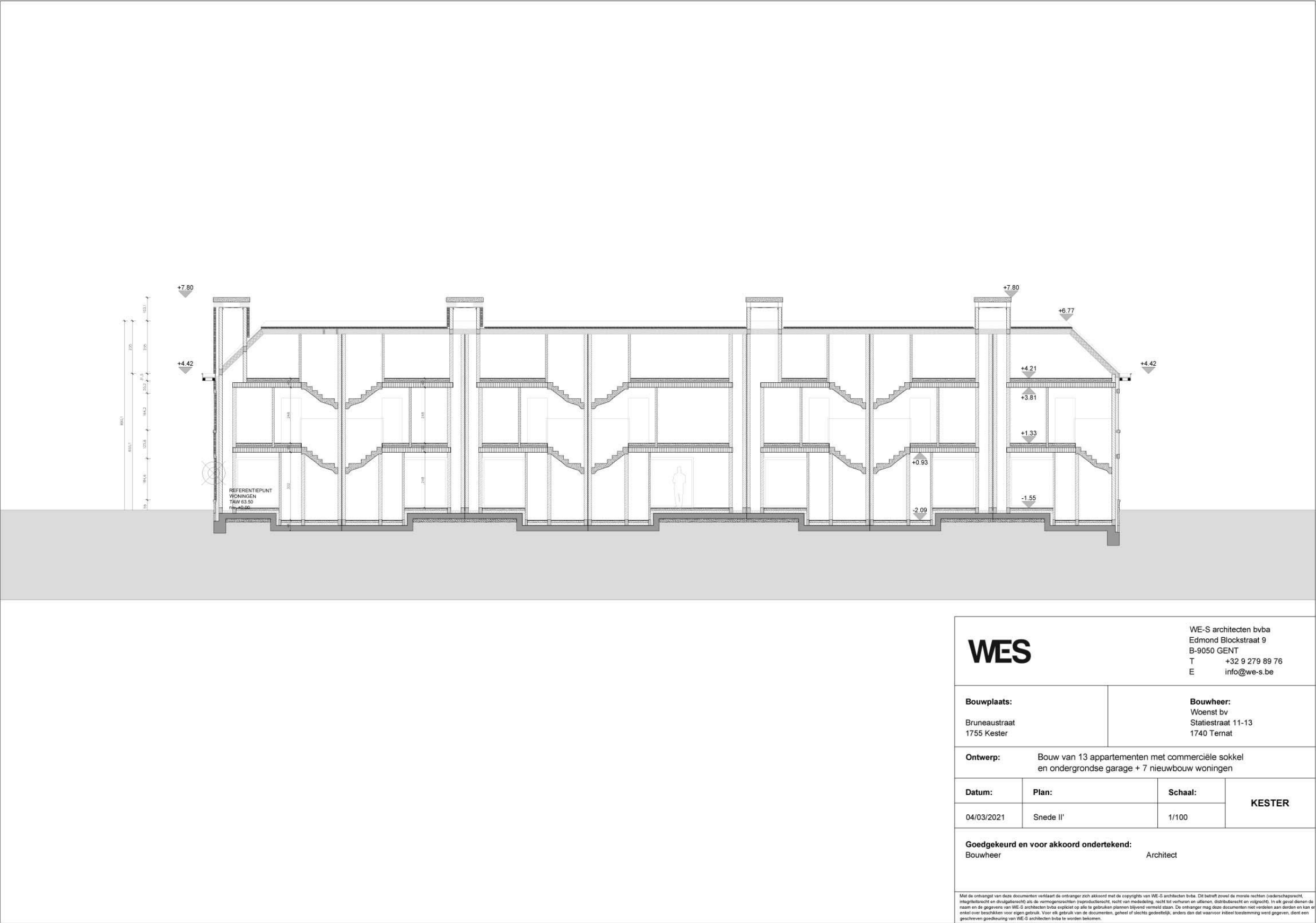

Figuur 7: Inplantingsplan

Figuur 9: Snede appartementsgebouw

Figuur 10: Snede woningen

2.3.3 Werkwijze

Het bureauonderzoek heeft betrekking op een zone die gekenmerkt wordt door een lage densiteit aan bebouwing in het verleden. Daarom wordt bijzondere aandacht besteed aan de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied.

Voor het bureauonderzoek zijn de aardkundige gegevens online opgezocht via www.dov.vlaanderen.be en www.geopunt.be. De geomorfologische kaart is niet beschikbaar voor het onderzoeksgebied. Het historisch kaartmateriaal is georeferereerd geraadpleegd op www.geopunt.be.

Het belangrijkste beschikbare historisch kaartmateriaal werd geraadpleegd om de gebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied van de laatste eeuwen zo goed mogelijk te kennen. Met de Villaretkaart (1745-1748), de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden (1771-1778), het primitief kadasterplan uit 1830-1834, de Atlas der Buurtwegen (1841) en de Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van P.C. Popp (1842-1879) worden vijf momentopnames bekeken, voorafgaand aan de stafkaarten. De informatie afkomstig uit historisch kaartmateriaal kan een impact hebben op de inschatting van de kwaliteit van het eventueel aanwezige oudere bodemarchief. Beschikbare stafkaarten en luchtfoto's van het onderzoeksterrein werden geraadpleegd op www.geopunt.be en op www.cartesius.be. Ze worden enkel weergegeven in voorliggende studie wanneer ze een relevante bijdrage kunnen leveren aan de onderzoeksvragen met betrekking tot de landschapshistoriek, de gebruiksgeschiedenis van het terrein of de evolutie van de historische bebouwing.

In het kader van de vraagstelling rond het archeologisch potentieel van het terrein werden de Centrale Archeologische Inventaris en de landschapsatlas geraadpleegd. De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen. Vanwege het specifieke karakter van het archeologisch erfgoed dat voor ons verborgen zit in de ondergrond, is het onmogelijk om op basis van de Centrale Archeologische Inventaris met zekerheid uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen.

2.4 Assessmentrapport

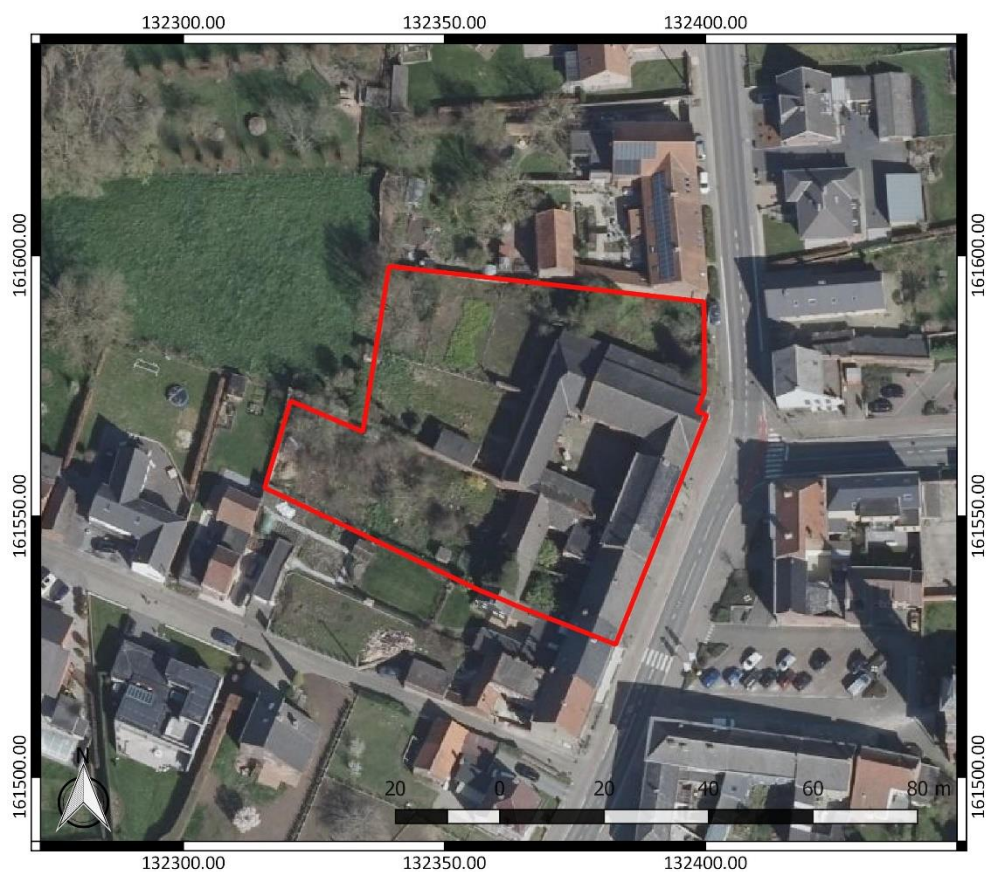
2.4.1 Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied

Het onderzoeksgebied bevindt zich in het centrum van Kester, op een afstand van ca. 60 m ten westnoordwesten van de Parochiekerk Sint-Martinus. De Bruneastraat begrenst het terrein langs de oostelijke zijde. Ten zuiden loopt de Cypriaan Verhavertstraat (Figuur 11). Volgens het gewestplan is het terrein gelegen in woongebieden met een landelijk karakter en woonuitbreidingsgebieden. Hydrografisch behoort het tot het Dijlebekken. Op korte afstand ten westen van het onderzoeksgebied loopt de Plaatsbeek, een zijbeek van de Zuunbeek, die op verdere afstand ten zuiden stroomt (Figuur 13).

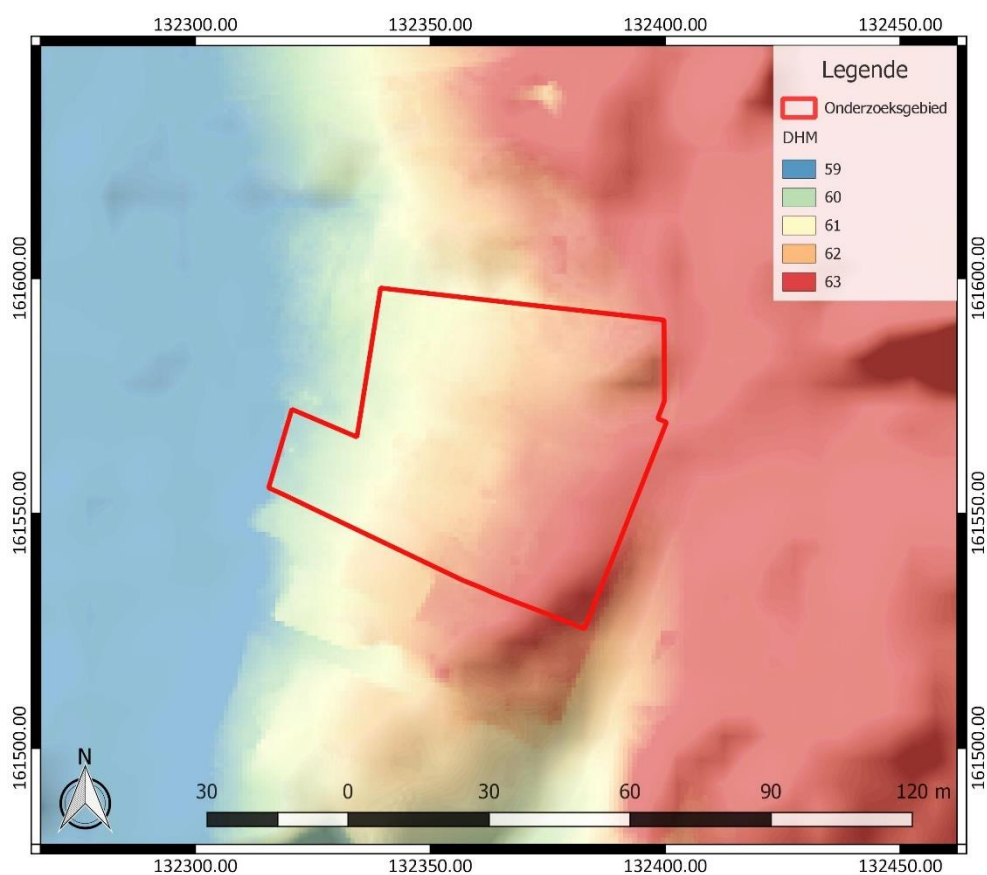
Geomorfologisch behoort Kester tot het type van de Brabantse glooiingen.³ Dit glooiende landschap, aan de linkerflank van de Zennevallei, is gekend onder de streeknaam “Pajottenland”. Topografisch situeert het laagstgelegen punt zich in de Dendervallei, op 10 m TAW. De topografie stijgt op lokale en geïsoleerde heuveltoppen die aanwezig zijn in dit glooiende landschap, waaronder de kam tussen Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek en Dilbeek en de Kesterberg.⁴

³Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Arrondissement Halle-Vilvoorde [online] <https://id.erfgoed.net/themas/16210> (Geraadpleegd op 17-03-2021)

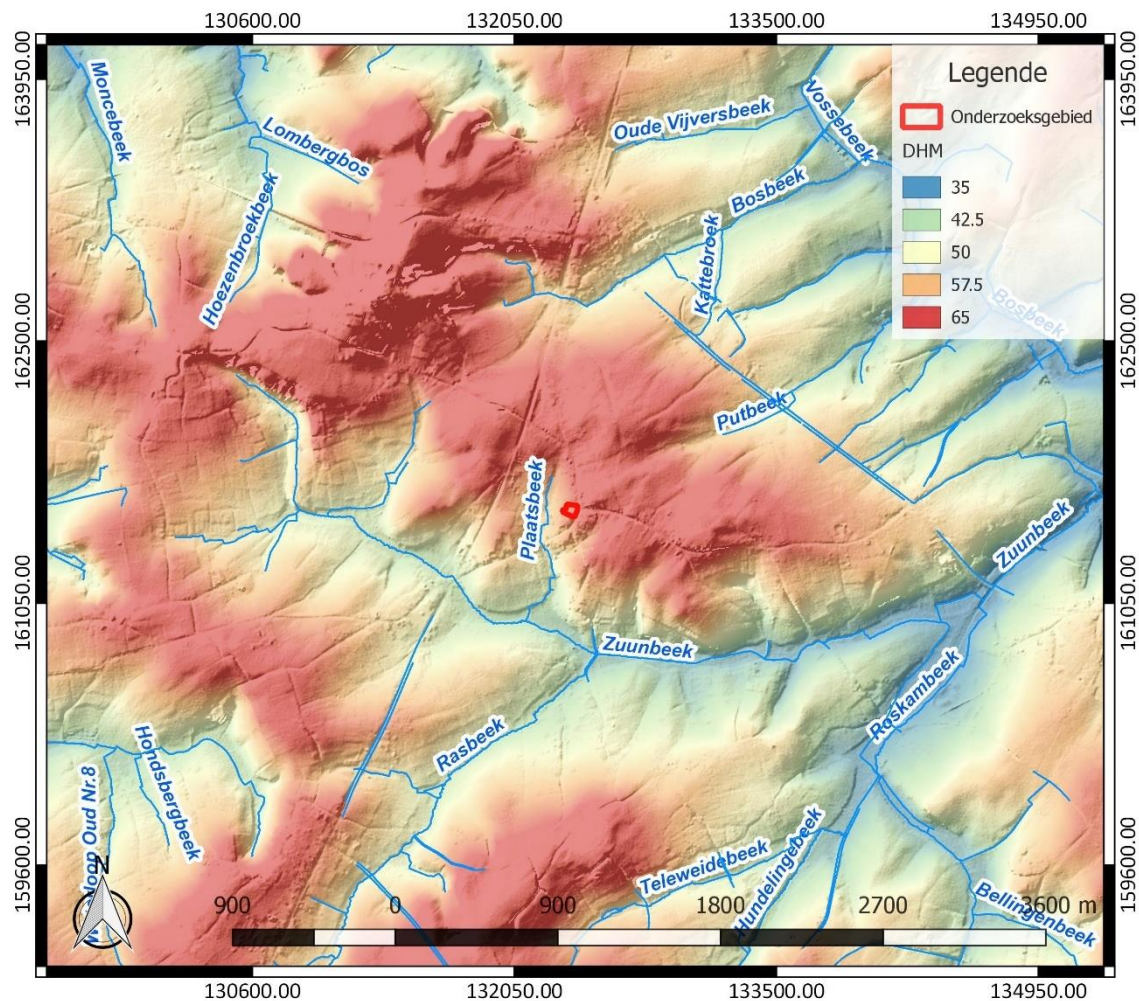
⁴ Schroyen *et al.* 2003, 4

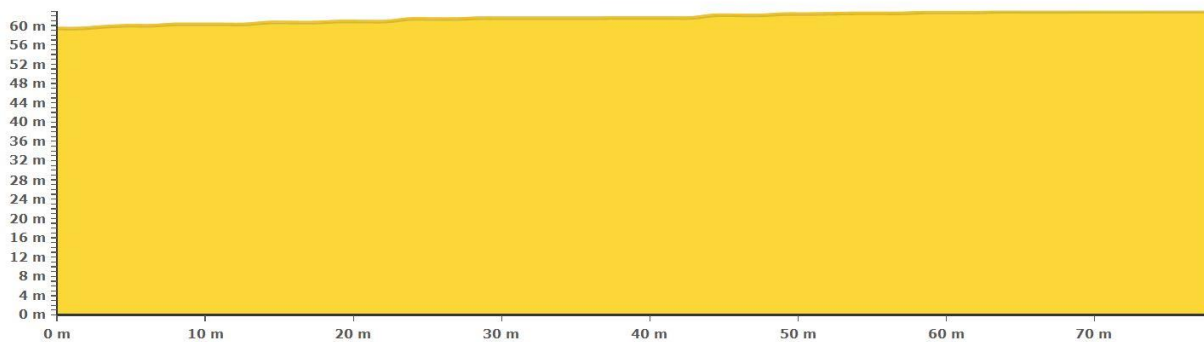
Figuur 11: Luchtfoto van 2020 met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.geopunt.be/kaart>)

Figuur 12: Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1 m en Hillshade DHM Vlaanderen I, 5 m, met aanduiding van het onderzoeksgebied

Figuur 13: Hydrografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied, Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1 m en Hillshade DHM Vlaanderen I, 5 m (<https://www.geopunt.be/kaart>)

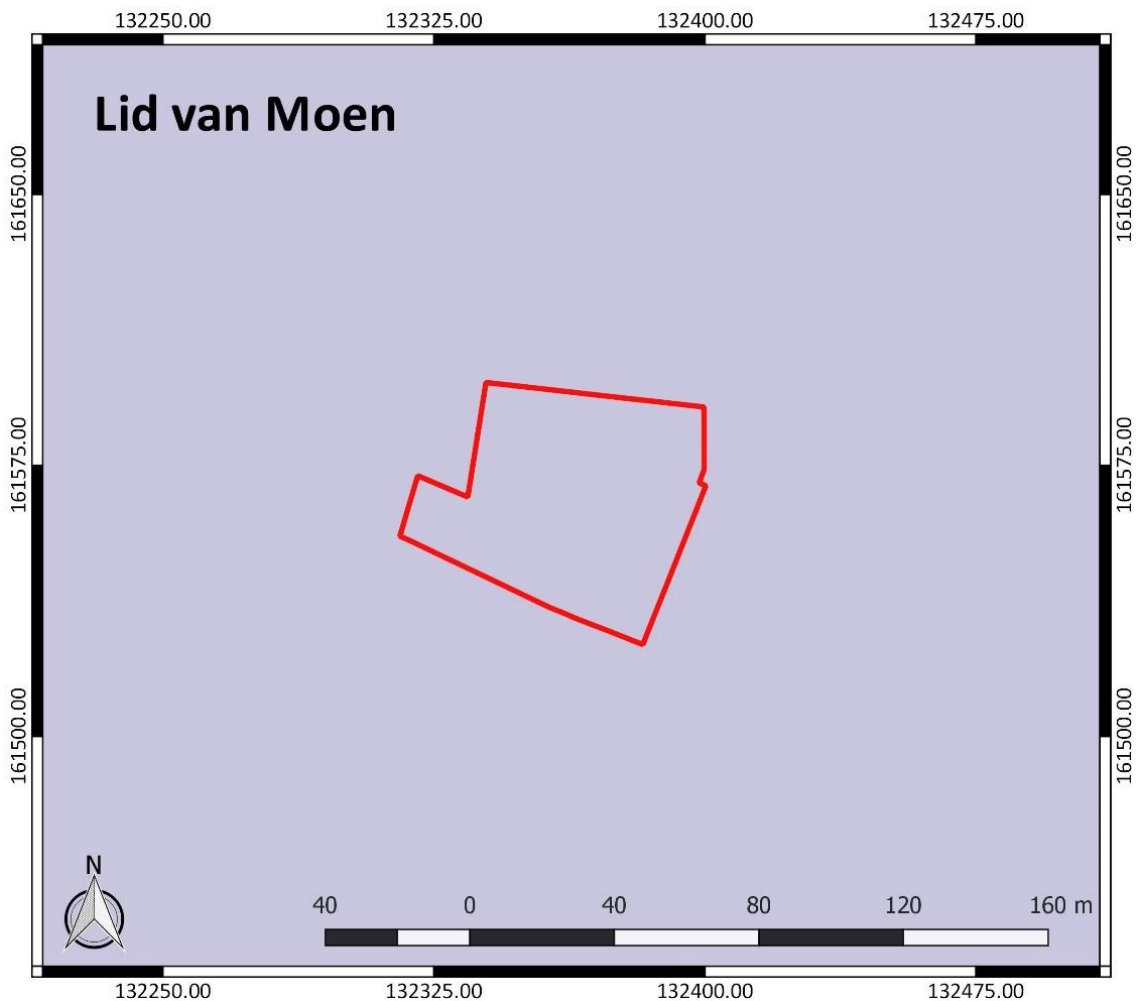

Figuur 14: Hoogteverloop van west naar oost over het onderzoeksgebied (www.geopunt.be/kaart)

De Kesterberg, Kesterheide of Kesterheuvel, die zich ten noordwesten van het onderzoeksgebied bevindt, is één van de getuigenheuvels uit de Diestiaanzee. De heuvel bereikt een hoogte van ca. 110 m TAW. Verder bestaat het golvende landschap in het gebied rond Kester uit een afwisseling van natte beekvalleien en heuvels of droge leemruggen.⁵ Het onderzoeksgebied bevindt zich op een noordwest-zuidoost georiënteerde heuvelrug die in het noordwesten aansluit op de hoger gelegen Kesterheuvel en die in het zuiden begrensd wordt door de vallei van de Zuunbeek. Het terrein helt af

⁵Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Romeinse vicus van Kester [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/302880> (Geraadpleegd op 17-03-2021)

in de richting van de Plaatsbeek, die zich ten westen van het onderzoeksgebied in de rug heeft ingesneden (Figuur 12). Het projectgebied kent een hoogte van 59,6 m TAW in het westen tot 63,1 m TAW in het oosten (Figuur 14).

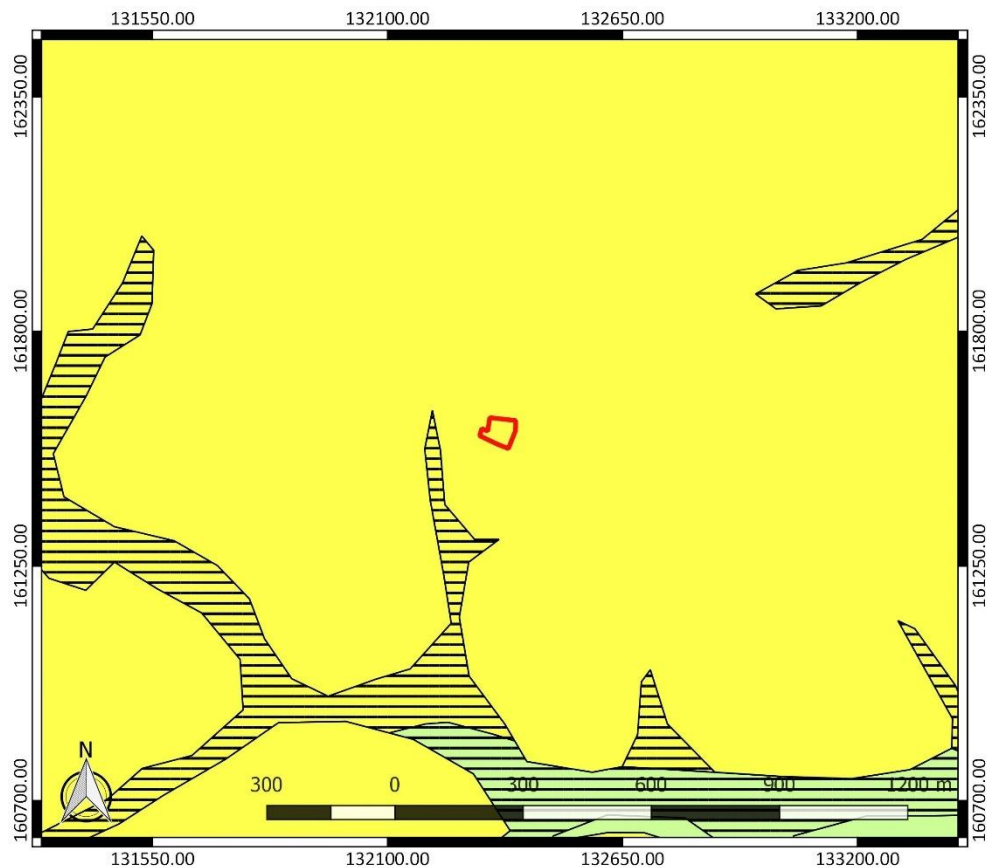

Figuur 15: Tertiaire geologische ondergrond met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

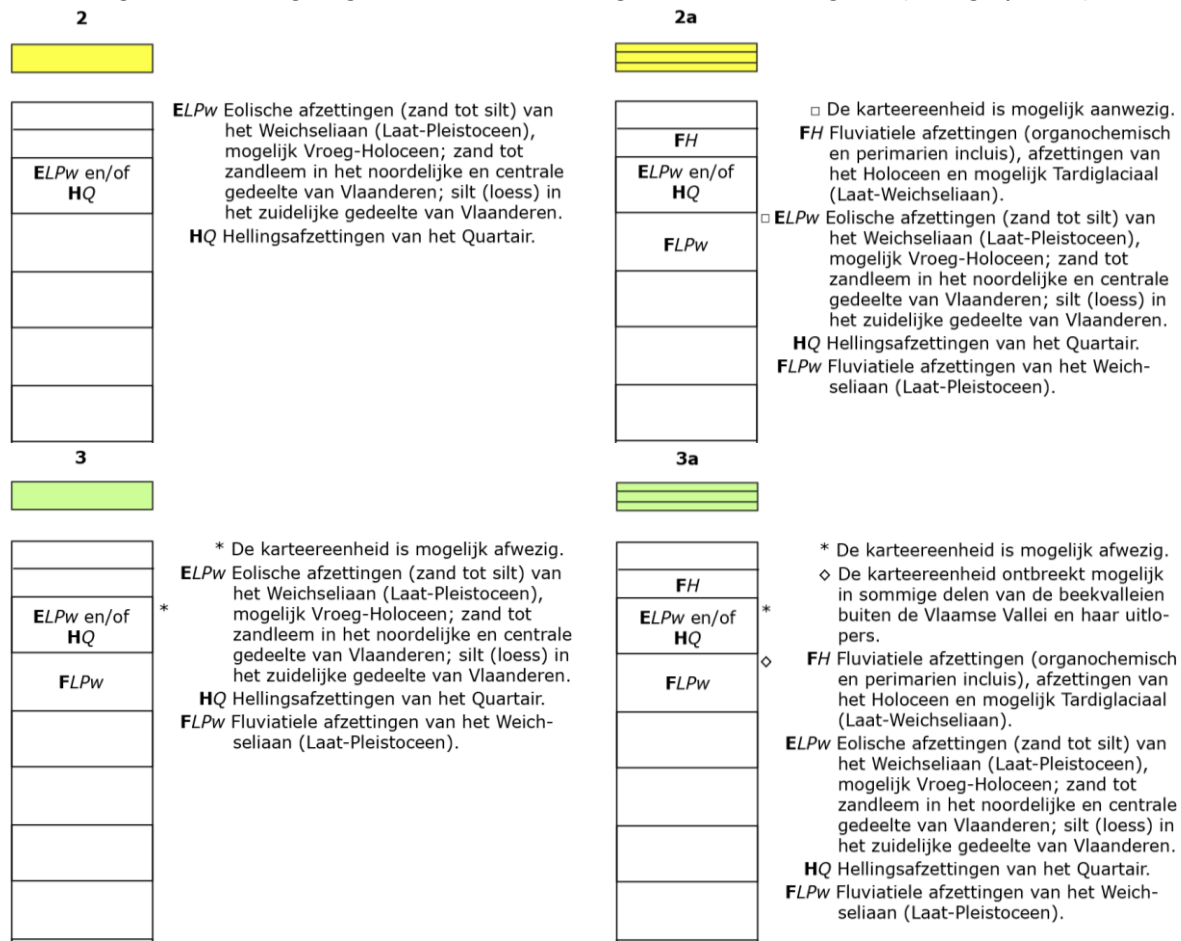
De tertiaire ondergrond van het onderzoeksgebied (Figuur 15) bestaat uit het Lid van Moen. Dit wordt gekenmerkt door grijze klei tot silt. De ondergrond is kleihoudend en bevat kleilagen en *Nummulites planatus*.⁶ De quartairgeologische kaart (Figuur 16) geeft aan dat in het onderzoeksgebied eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) en mogelijk van het Vroeg-Holoceen voorkomen, en/of hellingafzettingen van het Quartair. Ter hoogte van de groene en gearceerde zones op de kaart zijn er (mogelijk) ook nog oudere fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) aanwezig. De arceringen wijzen tevens op jongere fluviatiele afzettingen, afzettingen van het Holoceen en mogelijk van het Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan).⁷

⁶ www.geopunt.be/kaart

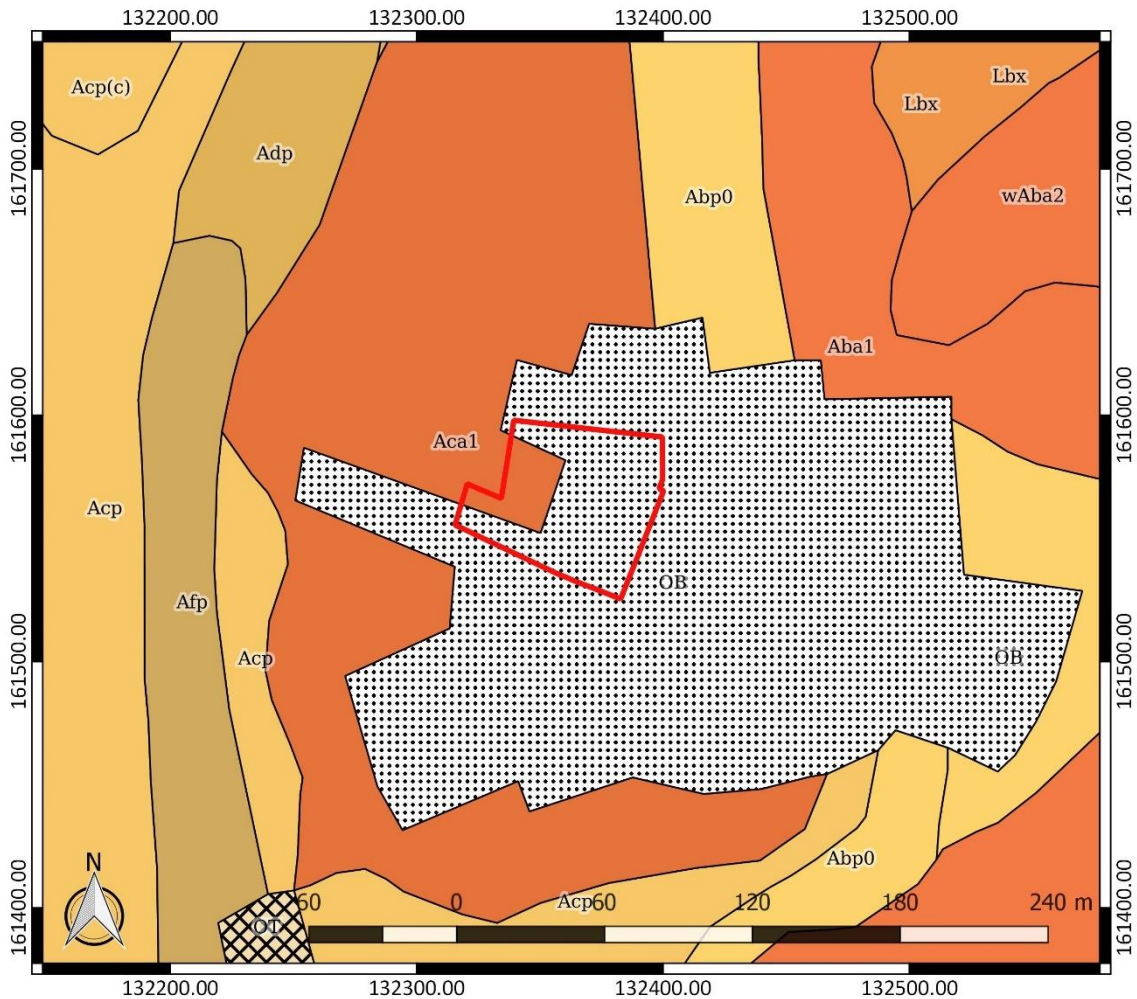
⁷ www.geopunt.be/kaart

Figuur 16: Quartairgeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 17: Legende bij de quartairgeologische kaart (www.geopunt.be)

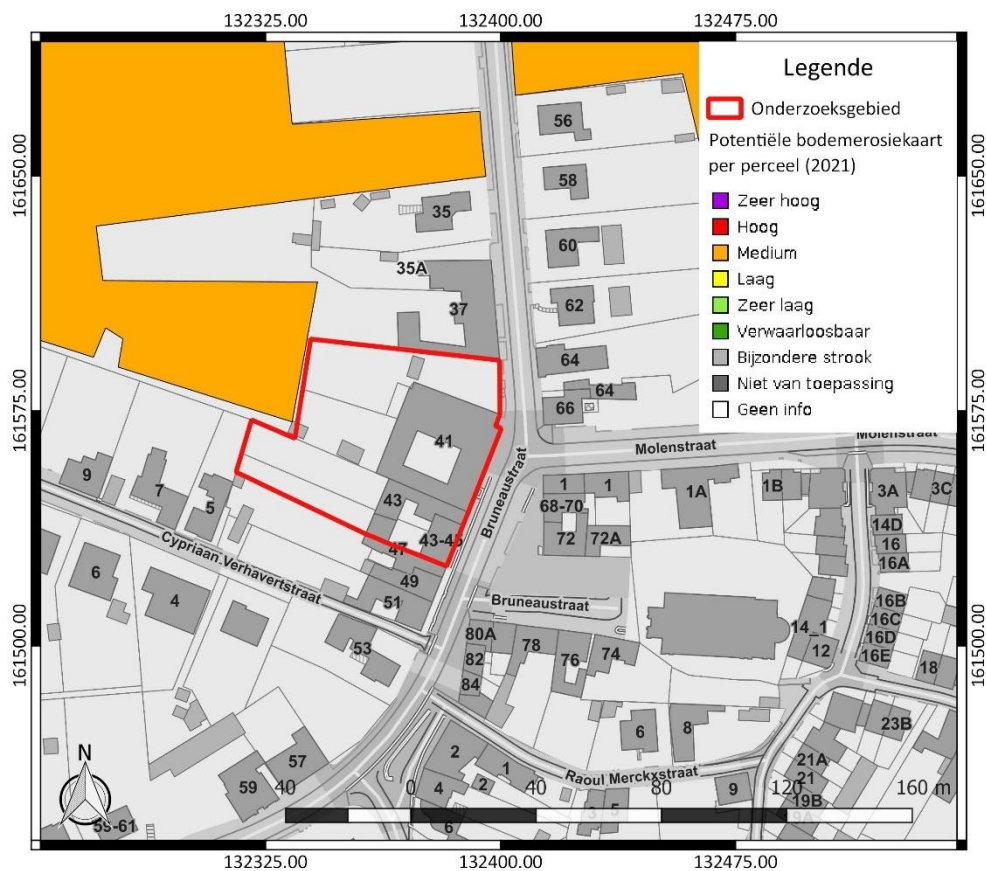
Figuur 18: Bodemkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

De bodemkaart (Figuur 18) situeert het onderzoeksgebied bijna volledig in een bebouwde zone (OB). In het westen van het terrein is een matig droge leembodem met textuur B horizont en een dunne A horizont van minder dan 40 cm (Aca1) te verwachten.⁸ Op de bodemgebruikskaart zijn in het onderzoeksgebied gebouwen en verhardingen te bemerken. Verder wordt het projectgebied volgens de kaart ingenomen door gras, struiken, bomen en onafgedekte grond (Figuur 19). Dit beeld komt overeen met het beeld dat we zien op een recente luchtfoto (Figuur 11). Volgens de potentiële bodemerosiekaart is de erosiegevoeligheid medium in de omgeving van het terrein (Figuur 20). De kaart geeft geen informatie over de erosiegevoeligheid binnen het onderzoeksgebied zelf.

⁸ Louis 1957, 35

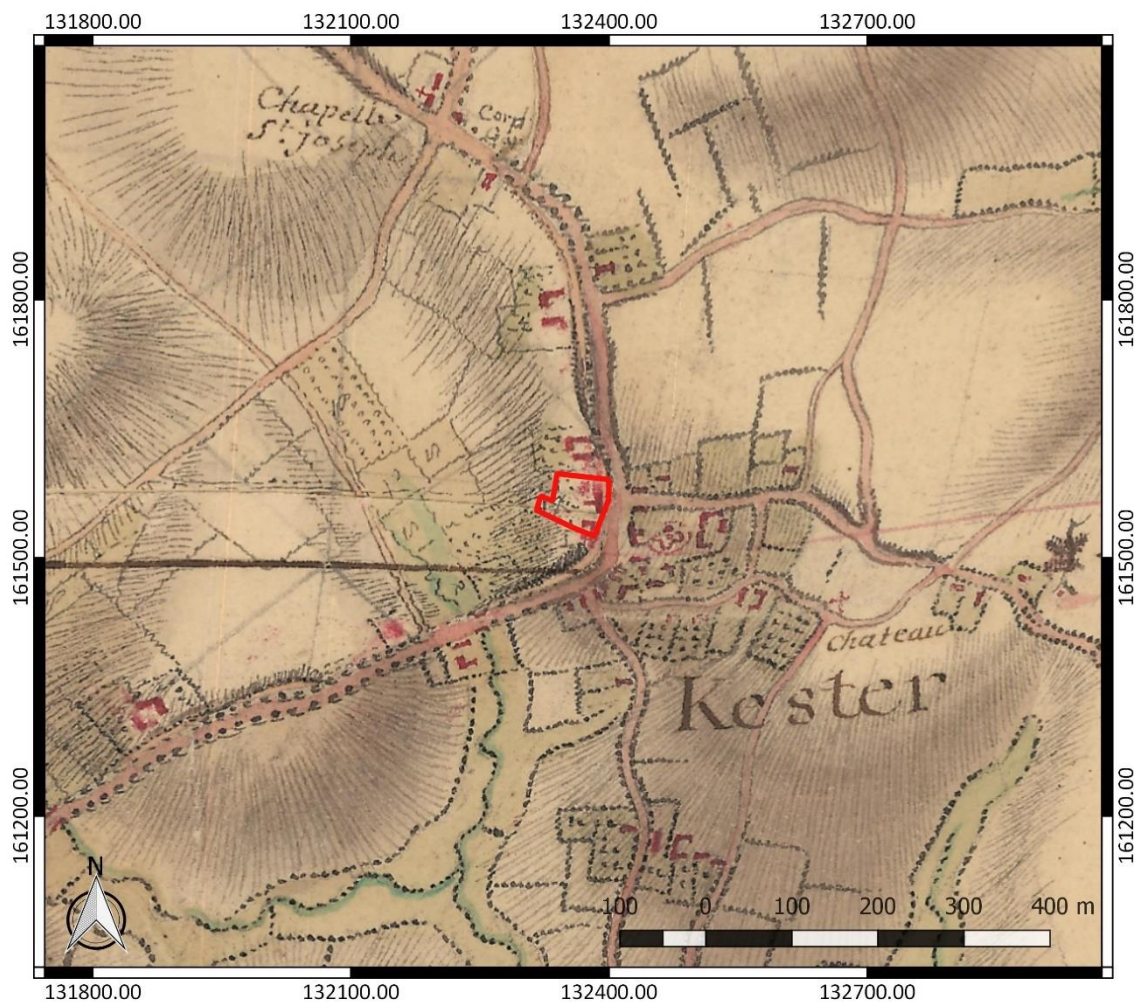
Figuur 19: Bodemgebruikskartaal met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 20: Potentiële bodemerosiekaart met aanduiding van het onderzoeksgebied, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be)

2.4.2 Historische beschrijving van het onderzochte gebied

De plaatsnaam Kester, die in de periode 1050-1181 vermeld werd als “Castra” en “Castres” en in 1591 als “Keister”, is afgeleid van het Latijnse woord “Castra” dat kamp of legerplaats betekent. Op de top van de Kesterheide werden sporen van bewoning vastgesteld die duizenden jaren oud zijn. De geschiedenis van het dorp gaat terug tot in de 1ste eeuw na Christus. Kester ontstond aan de Romeinse heerweg Asse-Bavay. Ter hoogte van de huidige Kesterweg bevond zich een Romeinse vicus en militaire nederzetting. In de 7de eeuw was Kester in handen van de Heilige Waltrudis van Bergen. In de 11de eeuw kwam het dorp in het bezit van de heren van Henegouwen. Het bleef echter deel uitmaken van Brabant. Kester vormde in de 13de eeuw samen met Leerbeek, Herfelingen en Oetingen het zogenaamde Kestergewoud in de jurisdictie van het Oude Land van Edingen. Een eeuw later kreeg Kester een eigen zegel. Tijdens de Boerenkrijg in 1798 was het dorp een schuiloord voor Vlaamse opstandelingen (“Brigands”), die in opstand kwamen tegen de Franse bezetters. Kester lag in het grensgebied van het hertogdom Brabant, het graafschap Vlaanderen en het graafschap Henegouwen, een regio waar veel conflicten plaatsvonden. In Kester bleef geen enkel gebouw van voor de 18de eeuw bewaard.⁹

Figuur 21: Villaretkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

⁹ Vandeputte *et al.* 2007, 451

Figuur 22: Villaretkaart (detail) met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Op de Villaretkaart, genoemd naar Jean Villaret, ingenieur-geograaf bij het Franse hof en één van de makers (1745-1748), bevindt het onderzoeksgebied zich reeds ten westen van de Bruneastraat, in de historische dorpskern van Kester (Figuur 21 en Figuur 22). Binnen het onderzoeksgebied zijn langs de straatzijde reeds twee gebouwen te bemerken. Op korte afstand ten oostzuidoosten bevindt zich de parochiekerk. De Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgemaakt op initiatief van graaf de Ferraris (1771-1778), toont opnieuw bebouwing binnen het onderzoeksgebied (Figuur 23 en Figuur 24). Het gaat om slechts één gebouw in het zuiden van het terrein. Het overige deel van het terrein is ingekleurd als tuinzone.

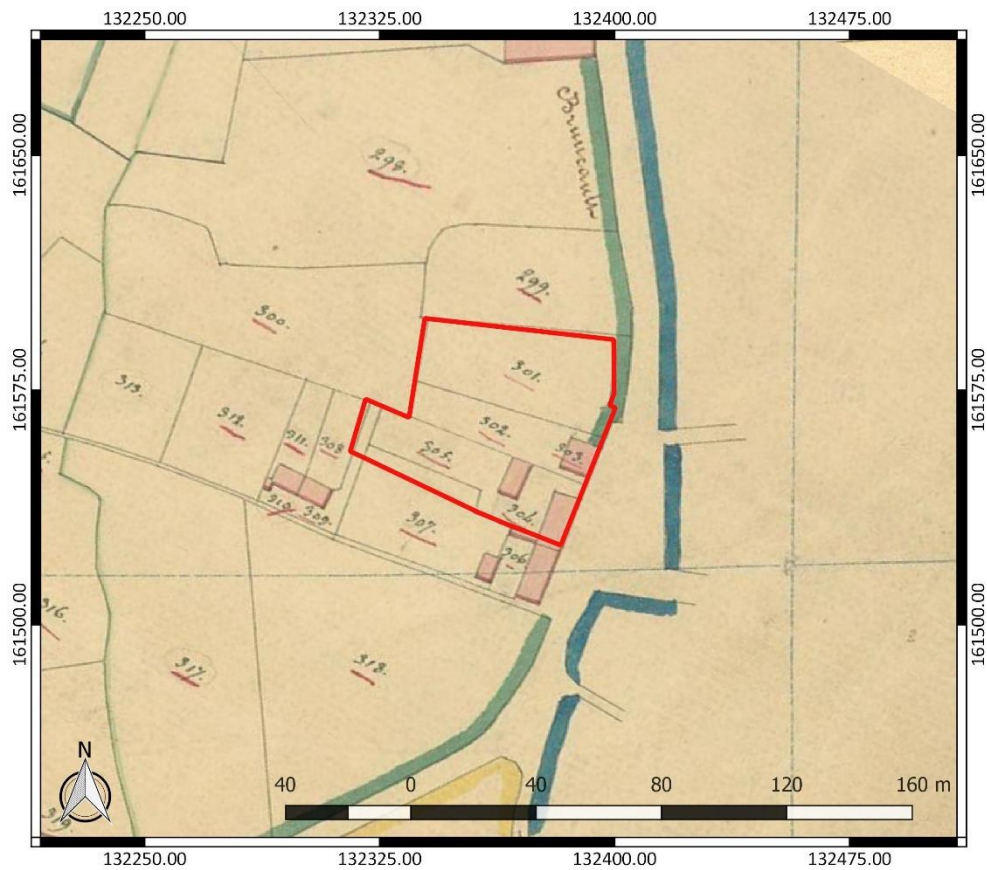
Het primitief kadasterplan uit 1830-1834 (Figuur 25) geeft een nauwkeuriger beeld weer van de bebouwing binnen het onderzoeksgebied. Er zijn nu duidelijk drie losstaande gebouwen te bemerken langs de straatzijde, in het zuidelijke deel van het terrein. De Atlas der Buurtwegen (1841) toont een zeer gelijkaardig beeld (Figuur 26). De Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van P.C. Popp (1842-1879) toont dat de bebouwing binnen het onderzoeksgebied uitgebreid is (Figuur 27). Er zijn nu een vijftal gebouwen weergegeven langs de straatzijde, in het oosten van het projectgebied. Het westelijke deel van het terrein deed vermoedelijk nog steeds dienst als tuinzone.

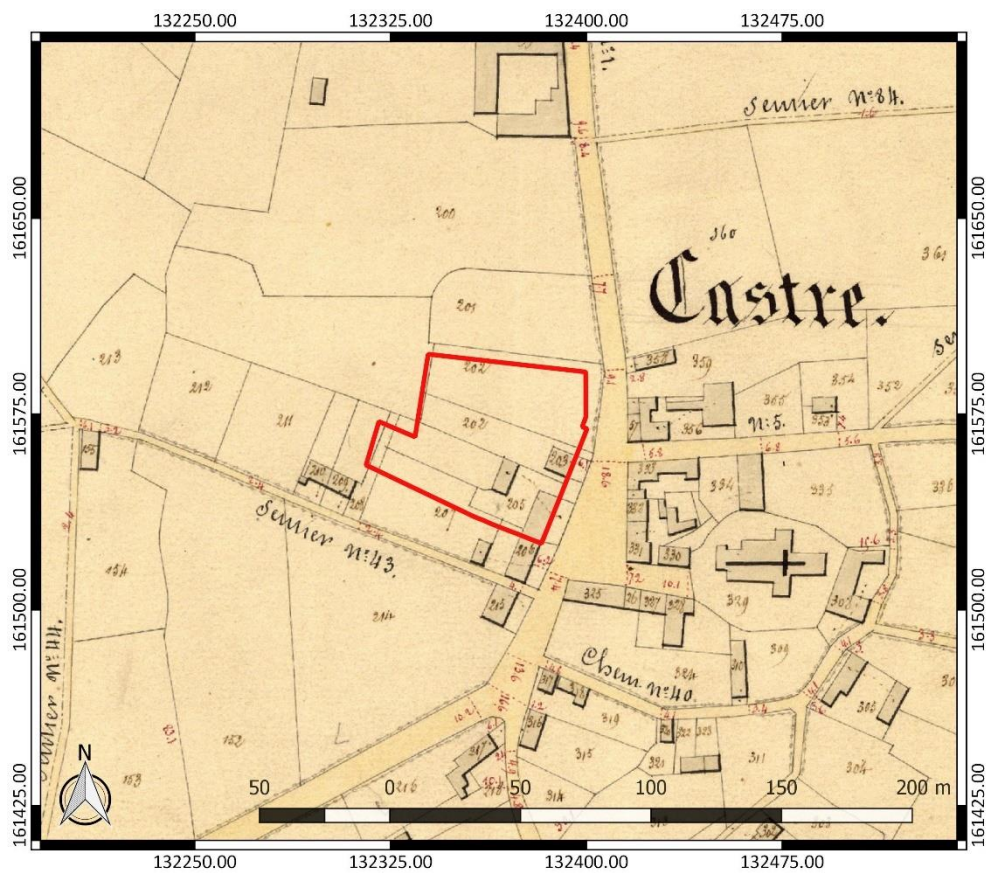
Figuur 23: Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

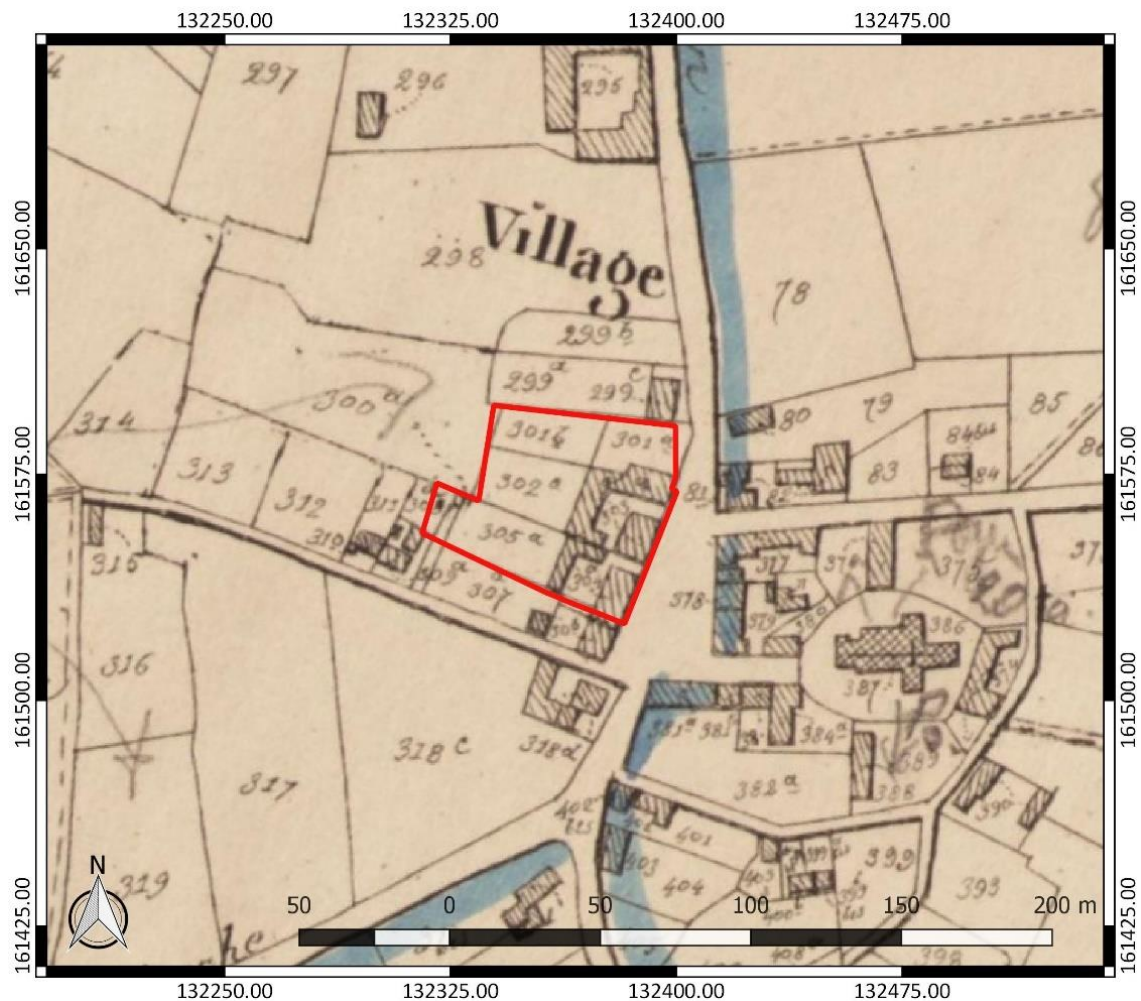
Figuur 24: Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden (detail) met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 25: Primitief kadasterplan uit 1830-1834 met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://search.arch.be>)

Figuur 26: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

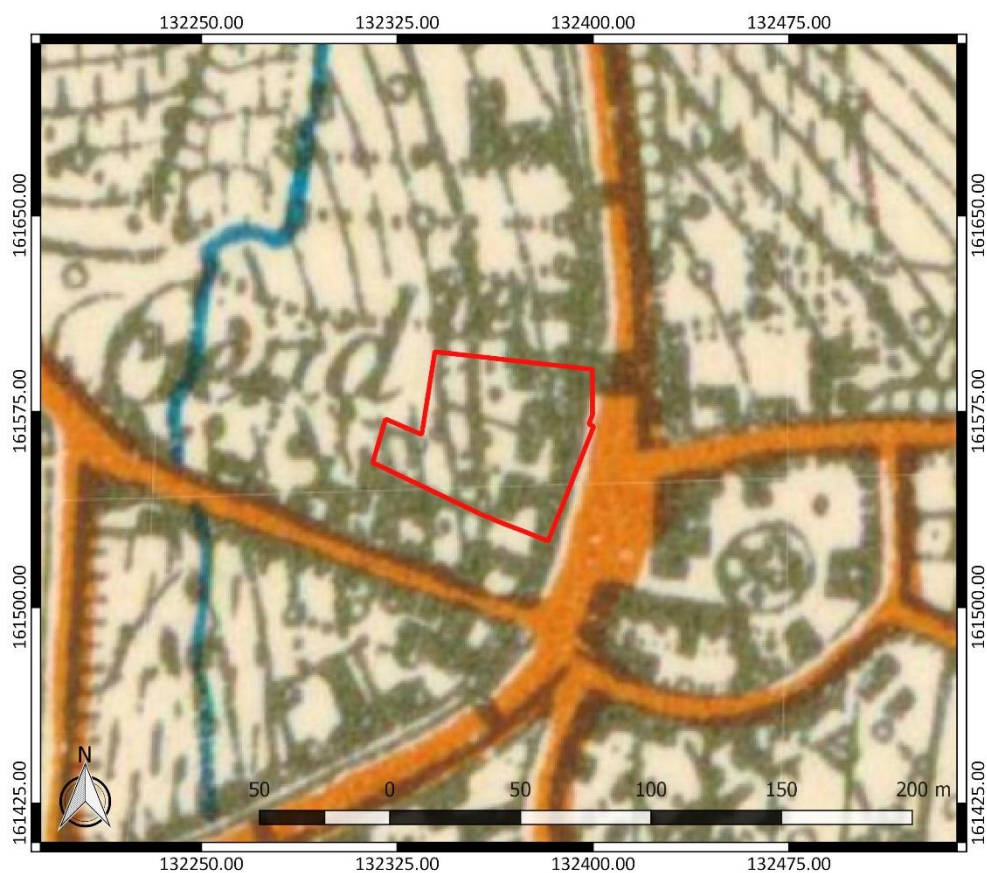
Figuur 27: Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van Popp met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.cartesius.be)

Op een topografische kaart uit 1865 (Figuur 28) en een topografische kaart uit 1924 (Figuur 29) zijn er nog steeds verschillende gebouwen te bemerken in het oosten van het onderzoeksgebied. De variaties in bebouwing ten opzichte van de Popp-kaart wijzen erop dat de bebouwing aangepast werd in deze periode. Een topografische kaart uit 1952-1958 (Figuur 30) toont dat de eerdere bebouwing vervangen is door de huidige. De bebouwing bevindt zich nog steeds langs de zijde van de Bruneastraat. Centraal bevindt zich een vierkante gebouwenconstructie met een binnenplein. Ten zuiden daarvan vormt de bebouwing een omgekeerde U-vormige constellatie.

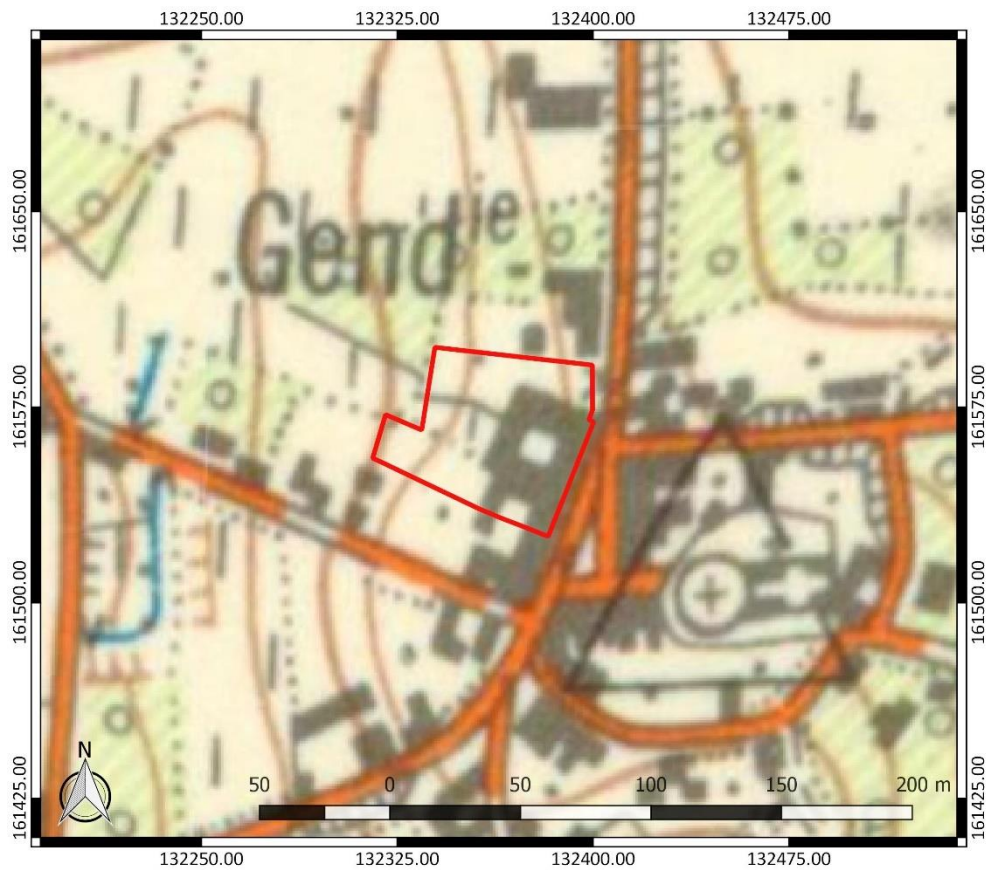
Een luchtfoto uit 1971 (Figuur 31) en een luchtfoto uit 1979-1990 (Figuur 32) tonen geen grote veranderingen binnen het onderzoeksgebied. Het oostelijke deel van het terrein was nog steeds bebouwd. De achterliggende, westelijke zone van het terrein bleef in gebruik als tuinzone. In de loop der tijd werden nog enkele bijgebouwen opgetrokken. Het beeld op de luchtfoto's uit 1971 en 1979-1990 komt overeen met het beeld dat we zien op een recente luchtfoto (Figuur 11).

Figuur 28: Topografische kaart uit 1865 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.cartesius.be)

Figuur 29: Topografische kaart uit 1924 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.cartesius.be)

Figuur 30: Topografische kaart uit 1952-1958 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.cartesius.be)

Figuur 31: Luchtfoto uit 1971 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

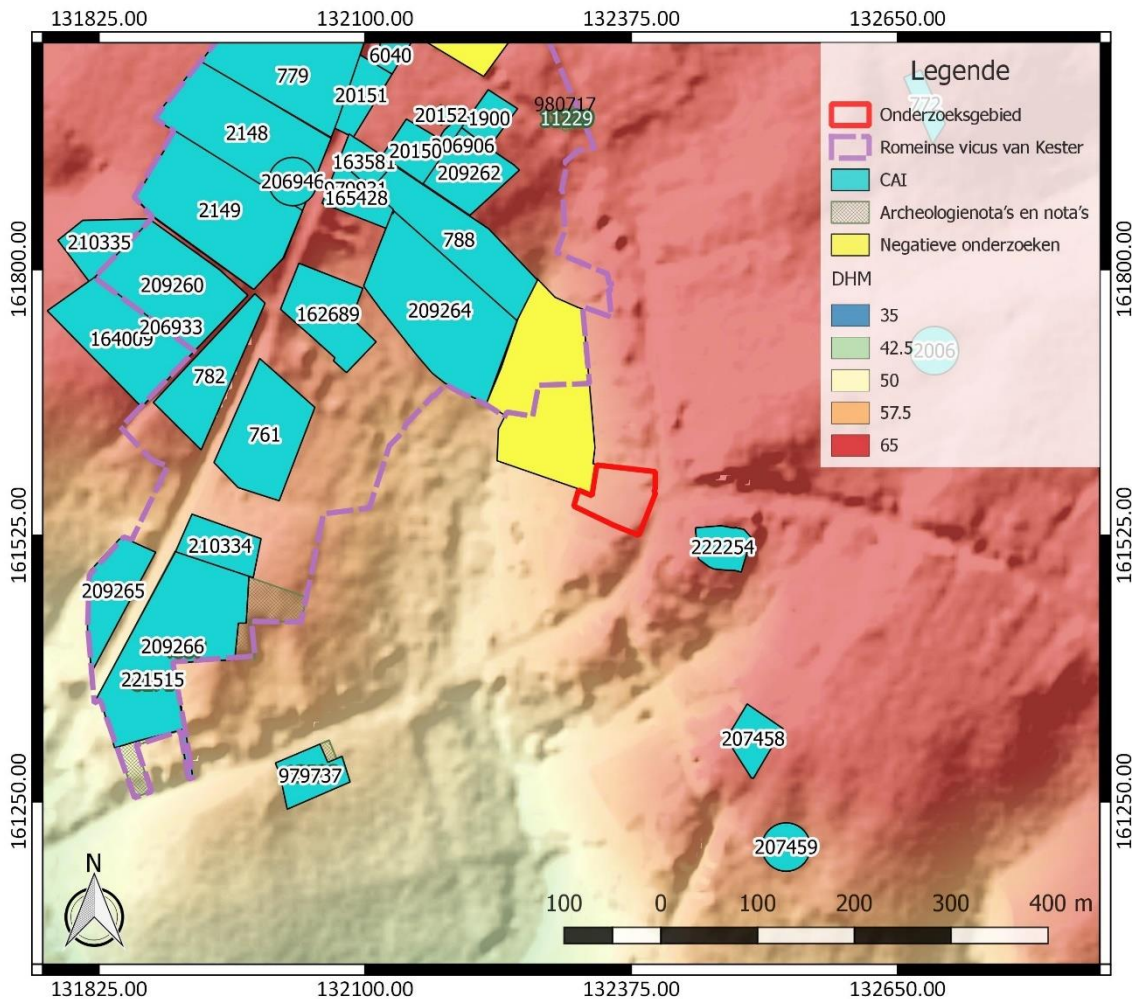
Figuur 32: Luchtfoto uit 1979-1990 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

2.4.3 Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) vermeldt een aantal locaties in de omgeving van het onderzoeksgebied waar archeologische resten gekend zijn (Figuur 33). De in de nabijheid gelegen archeologische waarden en de locaties met een gelijkaardige landschappelijke ligging worden besproken. Ze zijn het relevantste om het archeologisch potentieel van het terrein in te schatten.

De dichtstbijzijnde archeologische waarde in de omgeving van het onderzoeksgebied is de Parochiekerk Sint-Martinus, die ten oostzuidoosten gesitueerd is (CAI ID 222254). De oorspronkelijke kerk met bijhorend kerkhof dateerde uit de late middeleeuwen. De huidige kerk werd in 1864 gebouwd. Voor de ingang van de kerk bevinden zich nog meerdere grafstenen uit de 17de en 18de eeuw.¹⁰

¹⁰Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Parochiekerk Sint-Martinus + kerkhof [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/222254> (Geraadpleegd op 17-03-2021); Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Parochiekerk Sint-Martinus [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/39176> (Geraadpleegd op 17-03-2021)

Figuur 33: Overzichtskartaal Centrale Archeologische Inventaris met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://geo.onroerenderfgoed.be/>), weergegeven op het DTM 1 m en Hillshade DTM 5 m

Op iets groter afstand ten westen bevindt zich de Romeinse vicus van Kester, waar talrijke vondstmeldingen gedaan werden en ook opgravingen en geofysisch onderzoek plaatsvonden. Bij deze verschillende onderzoeken werd de typische Gallo-Romeinse bebouwing van een vicus en een deel van de Romeinse weg Asse-Bavay aangetroffen. De vicus ligt in een landelijk gebleven omgeving en is hierdoor nog bijzonder goed bewaard.¹¹

De oudste resten in de vicus kwamen aan het licht ter hoogte van CAI ID 20150. Het gaat om lithisch materiaal (enkele fragmenten van gepolijste bijlen, schrabbers en een stuk witte kwarts) uit het neolithicum. Verder werden hier vondstenconcentraties uit de midden-Romeinse tijd vastgesteld, die gelinkt zijn aan de vicus van Kester. De vondsten bestaan uit fragmenten terra sigillata, tegulae, metalen nagels, een bronzen fibula, een stuk van een maalsteen uit groensteen van Niedermendig, fragmenten van een glazen fles en fragmenten van glazen armbanden.¹² Een andere vondstlocatie waar een pre-Romeinse vondst is aangetroffen is locatie CAI ID 206933. Hier kwam een zilveren Keltische munt uit de late ijzertijd tevoorschijn.¹³

¹¹Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Romeinse vicus van Kester [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/302880> (Geraadpleegd op 18-03-2021)

¹²Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: 3K1-b [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/20150> (Geraadpleegd op 18-03-2021)

¹³Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Edingsesteenweg VI [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/206933> (Geraadpleegd op 17-03-2021)

Ook op vindplaats CAI ID 782, in het kerngebied van de vicus, werden munten uit de late ijzertijd gevonden. Het gaat om een gouden stater van de Eburonen, geslagen in Tongeren (uit 54-53 v. Chr.) en een bronsmunt van de Eburonen (uit het midden van de 1de eeuw v. Chr.). Aan de hand van geofysisch onderzoek werd centraal in deze zone een Romeinse, noord-zuid georiënteerde weg vastgesteld. Aan beide zijden van de weg zijn concentraties van paalkuilen en palen aanwezig. Bij archeologische veldkartering op het terrein werden verschillende vondsten uit de midden-Romeinse tijd verzameld. Het gaat om metalen voorwerpen, een zilveren denarius van Antonius Pius (138-161), aardewerk en een silex.¹⁴

Ter hoogte van CAI ID 2148 werd een greppeltje aangetroffen dat vermoedelijk pre-Romeins is. Er kwam daar tevens een gouden stater, geslagen in Tongeren onder de Eburonen (uit 54-53 v. Chr.), aan het licht. Uit het geofysisch onderzoek kwamen restanten van lineaire structuren, kuilen, paalkuilen en mogelijk ook vloeren tevoorschijn. De gebouwen zijn moeilijk te onderscheiden. Er was zeker één groot gebouw aanwezig, met een aanbouw of met verbouwingen doorheen de tijd. Een opvallende lege zone was mogelijk een afgesloten erfzone of een zijweg of zijpad. Er werd ook een structuur op een helling opgemerkt. Het gaat mogelijk om een artisanaal gebouw (omwille van de aanwezigheid van verbrande sporen) of om een religieus gebouw. Op het terrein werden ook resten van nijverheidsgebouwen en productieplaatsen uit de midden-Romeinse tijd aangetroffen. Deze resten bestaan uit een oven (een luik met verbrande wanden en bodem) en een reeks kuilen met wisselende vorm en vullingen. De resten dateren uit de tweede eeuw tot het begin van de 3de eeuw. Uit dezelfde periode werd een ongeveer 5,5 m brede weg aangesneden. Het wegdek bestaat uit een dikke laag kiezelstenen. De sporen werden bedekt door een humeus bruingrijs afvalpakket (Dark Earth) met daarin veel bouwpuin (natuursteen en dakpannen) en gebruiksaardewerk. Het jongste aardewerk uit deze laag wijst erop dat deze bewoningszone binnen de vicus verlaten is in de loop van de eerste helft van de 3de eeuw. Tijdens het onderzoek werd een groot aantal vondsten uit de midden-Romeinse tijd ingezameld. Het gaat om bouwmaterialen, aardewerk, metalen voorwerpen, glas en vier munten. Er werd ook een munt uit de volle middeleeuwen gevonden.¹⁵

Ook ter hoogte van CAI ID 779 zijn bewoningssporen van de Romeinse vicus vastgesteld. Tijdens het geofysisch onderzoek werden duidelijk sporen van funderingen, vloeren, kuilen en paalkuilen opgemerkt. Er werden ook restanten van een groot gebouw en/of een omheind en verhard erf herkend. De aangetroffen sporen zijn afkomstig van typische vicusgebouwen of “Streifenhäuser” met een smalle voorgevel aan de straatzijde en een langgerekt achtererf in het verlengde van het langwerpige huis. Tussen de gebouwen bevinden zich vaak verharde voetpaden of kleine verharde wegen. Op het terrein werden metalen objecten, aardewerk, dakpanfragmenten en een glasfragment uit de midden-Romeinse tijd verzameld. Er werd tevens aardewerk en bouw materiaal uit de late middeleeuwen tot postmiddeleeuwen gevonden. Op deze locatie situeert zich tevens een bunker uit de Tweede Wereldoorlog.¹⁶

Locatie CAI ID 761 ligt ook in het kerngebied van de vicus. Het geofysisch onderzoek op deze locatie wees op discrete kuilen en paalsporen. Er werd vastgesteld dat de N285 (de Edingsesteenweg) de vicussporen doorsneden heeft. Op deze locatie werd een metalen kraal uit de Romeinse tijd gevonden.¹⁷

¹⁴Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Voetbergstraat - deelgebied K7 [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/782> (Geraadpleegd op 17-03-2021)

¹⁵Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Edingsesteenweg II - deelgebied K3 [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/2148> (Geraadpleegd op 17-03-2021)

¹⁶Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Kesterweg II - deelgebied K2 [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/779> (Geraadpleegd op 17-03-2021)

¹⁷Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Den Ham - deelgebied K18 [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/761> (Geraadpleegd op 17-03-2021)

Op vindplaats CAI ID 2149 werden tevens sporen van de Romeinse weg en van bebouwing met vicushuizen vastgesteld. De Romeinse weg valt hier niet samen met de Edingsesteenweg. Er is een duidelijk rechtlijnig tracé te bemerken waar geen gebouwsporen zichtbaar zijn. Ook werden hier brandsporen met tussenliggende urnen en munten uit de tweede helft van de 1ste eeuw tot de eerste helft van de 2de eeuw gevonden. Bij veldprospecties op deze locatie werden vondsten uit de midden-Romeinse tijd aangetroffen. Het gaat om aardewerk, een fragment van een silex, glas, dakpanfragmenten en metalen objecten. Er werden ook nog sporen van een mogelijke loopgraaf uit de Tweede Wereldoorlog waargenomen.¹⁸

Ter hoogte van CAI ID 209260 werden aan de hand van geofysisch onderzoek gebouwen vastgesteld langs de westelijke zijde van de Romeinse weg. De weg zelf loopt niet door deze zone. De paalsporen en de kuilen worden minder dens in deze zone en er zijn minder overlappende structuren te bemerken. Dit wijst erop dat deze zone zich aan de rand van de vicus bevindt. Verder loopt in deze zone ook een deel van de mogelijke loopgraaf uit de Tweede Wereldoorlog.¹⁹

Vindplaats CAI ID 20151 situeert zich op een kruispunt van Romeinse wegen. De weg van Bavay naar Asse wordt hier loodrecht gekruist door een tweede weg. Mogelijk is deze tweede weg de weg van Kassel naar Tongeren. Het is in ieder geval geen secundaire weg. Daarnaast werden er blokken leem en paalgaten gevonden die wijzen op huizen uit hout en vakwerk. De sporen worden vanaf 37-41 n. Chr. tot de 3de of zelfs het midden van de 4de eeuw gedateerd. Op het terrein werden ook munten, fibulae, terra sigillata en fragmenten van terracottabeeldjes uit deze periode gevonden.²⁰ Op locatie CAI ID 209262 werd een dichte cluster van structurele en lineaire sporen van gebouwen en achtererven uit de Romeinse periode opgemerkt. De aanwezigheid van twee sterk verbrande sporen wijst op haarden of ovens en mogelijk op artisanale activiteiten.²¹

Locatie CAI ID 163581, ter hoogte van de Edingsesteenweg 296, leverde ook een dicht aantal Romeinse bewoningssporen op, die te dateren zijn van de late 1ste eeuw tot het begin van de 3de eeuw. De sporen wijzen op één of meerdere afgebrande vakwerkwoningen. Er werden ook nog veel materiële resten van bewoning uit de Romeinse periode gevonden. Het gaat om vele tientallen fragmenten van Romeinse dakpannen en verbrande leembrokken. Verder werden er ook nog fragmenten gebruiksaardewerk, glasscherven, metaalvondsten, fragmenten natuursteen en resten van verbrand bot en houtskool uit de midden-Romeinse tijd aangetroffen.²² In het kerngebied van de vicus zijn ook nog compacte sporen, kuilen, grote paalkuilen, enclosures en verbrande structuren of oventjes uit de Romeinse tijd gevonden op locatie CAI ID 788. In deze zone werden ook metaalvondsten uit de Romeinse tijd aangetroffen.²³

Ter hoogte van de Edingsesteenweg 288 (CAI ID 979931) vond een opgraving plaats. Er werden drie werkputten aangelegd waarbinnen vijf sporen - vijf (paal)kuilen uit de Romeinse tijd - werden blootgelegd. De sporen zijn te dateren tussen de late 1ste en vroege 2de eeuw. Waarschijnlijk fungeerde zeker een van de kuilen als afvalkuil. Het is onduidelijk of de sporen zich binnen of buiten

¹⁸Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Edingsesteenweg III - deelgebied K4 [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/2149> (Geraadpleegd op 17-03-2021)

¹⁹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Deelgebied K5 [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/209260> (Geraadpleegd op 17-03-2021)

²⁰Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Sint-Jozefkapel / Edingsesteenweg [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/20151> (Geraadpleegd op 17-03-2021)

²¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Deelgebied K9 [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/209262> (Geraadpleegd op 18-03-2021)

²²Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Edingsesteenweg 296 [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/163581> (Geraadpleegd op 18-03-2021)

²³Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Nieuwe Joen I - deelgebieden K10 en K11 [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/788> (Geraadpleegd op 17-03-2021)

een vicus-gebouw bevinden. Het grootste deel van het aangetroffen vondstmateriaal is Romeins aardewerk. Daarnaast werd er in de bouwvoor ook materiaal gevonden dat in de periode van de Eerste of Tweede Wereldoorlog te plaatsen is. Het betreft enkele glazen flessen en een Britse helm.²⁴

Aan de Edingsesteenweg 290 (CAI ID 165428) werden Romeinse sporen aangetroffen die afgedekt werden door een Dark Earth-laag. Het gaat om restanten van een open areaal, bestaande uit een cultuurlaag met hier en daar een (afval)kuil. De sporen zijn te dateren in het laatste kwart van de 2de eeuw of het eerste kwart van de 3de eeuw. Er werden ook aardwerkvondsten uit de midden-Romeinse tijd ingezameld. Verder werden er ook bodemsporen en -verkleuringen, een funderingsrest (vermoedelijk recent van aard), een mogelijke brandlaag en wat fragmenten van gebakken tegels en dakpannen aangetroffen in een recente, drie meter diepe bouwput.²⁵

In de zone CAI ID 209264 werden aan de hand van geofysisch onderzoek discrete noordwest-zuidoost lopende lijnen vastgesteld die parallel lopen met een voormalige akkergrens. Het gaat om een oude veldweg. In het noorden van de zone loopt parallel met de weg een lijn van grote, afgeronde rechthoekige sporen. Voorts werden er resten van een gracht vastgesteld rond een intensieve cluster van structuren, gericht op de Romeinse weg (Edingsesteenweg). De lineaire patronen wijzen op archeologische enclosures.²⁶

Langs de Kesterweg (CAI ID 1900) werden de resten van een weg uit de midden-Romeinse tijd gevonden. Ook werd er een gracht aangetroffen die het perceel in oost-westelijke richting doorkruiste. Er werden tevens honderden Romeinse aardewerkscherven, metalen vondsten, geoxideerde asses, fibulae en enkele glazen voorwerpen aangetroffen. De sporen en vondsten zijn te dateren op het einde van de 1ste eeuw of in het begin van de 2de eeuw.²⁷ Bij archeologische opgravingen aan de Kesterweg 20-22 (CAI ID 20152) kwam een oost-west georiënteerde weg uit de midden-Romeinse tijd aan het licht. De baan werd afgedekt met een puinlaag, bestaande uit imbrices en tegulae. Er werd ook nog een gracht uit de midden-Romeinse tijd aangetroffen. Het onderzoek leverde Romeins aardewerk, bronzen lederbeslag, een maalsteenfragment, een zevental munten en een emailfibula (uit het laatste kwart van de 2de eeuw) op.²⁸

In het zuiden van de vicus (CAI ID 209266) werd aan de hand van geofysisch onderzoek een grote, ongeveer rechthoekige, ommuurde enclosure van ongeveer 60 op 34 m vastgesteld. Binnen de ommuring is één uitgesproken rechthoekige reflectie van ca. 7 op 4 m te zien. Het gaat om een restant van een gebouw of structuur op een verhard fundament. Deze zone kan mogelijk geïnterpreteerd worden als een grafveld, met een ritueel bouwwerk (tempel met temenosmuur) of mausoleum. Verder werd er ook nog een gebogen lijnvormig spoor opgemerkt.²⁹ Ter hoogte van de deels overlappende locatie CAI ID 221515 vond een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem plaats. Hierbij kwamen 21 nederzettingssporen uit de Romeinse tijd aan het licht. Er is

²⁴Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Gooik Kester Edingsesteenweg 288 [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/979931> (Geraadpleegd op 18-03-2021)

²⁵Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Edingsesteenweg 290 [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/165428> (Geraadpleegd op 17-03-2021)

²⁶Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Deelgebied K14 - K15 [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/209264> (Geraadpleegd op 17-03-2021)

²⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Kesterweg III [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/1900> (Geraadpleegd op 18-03-2021)

²⁸ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Kesterweg 20-22 [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/20152> (Geraadpleegd op 18-03-2021)

²⁹Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Deelgebieden K21 - K22 [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/209266> (Geraadpleegd op 17-03-2021)

mogelijk sprake van de aanwezigheid van een erf met een spieker en een andere structuur. Het erf is zeer waarschijnlijk ter hoogte van de zuidelijke rand van de vicus gesitueerd.³⁰

Ook locatie CAI ID 209265 situeert zich in het zuiden van de vicus. De Romeinse weg die ook al in andere zones werd vastgesteld zet zijn tracé verder centraal doorheen deze zone.³¹ Op de nabijgelegen vindplaats CAI ID 210334 werden aardewerk- en dakpanfragmenten uit de midden-Romeinse tijd gevonden.³²

Verder zijn er in de vicus van Kester nog enkele losse metaal- of muntvondsten uit de midden-Romeinse tijd aangetroffen. Ter hoogte van CAI ID 162689 werden een duponius van Trajanus en een fragment van een munt uit het midden-keizerrijk gevonden.³³ Op locatie CAI ID 206946 werd een zilveren denarius van Lucius Aelius Verus Caesar uit 136-138 aangetroffen.³⁴ Ter hoogte van CAI ID 206906 werd een bronzen, Gallo-Romeins everzwijntje ontdekt.³⁵

Buiten de vicus zijn er ook nog resten uit de Romeinse tijd aan het licht gekomen. In de Patattestraat 34 (CAI ID 207458) werden de resten van een Romeinse villa uit de tweede helft van de 2de eeuw aangetroffen. Het betreft resten van een groot Romeins gebouw in vakwerk op een droog gemetste, stenen fundering. De L-vormige funderingsresten werden blootgelegd over een afstand van meer dan 16 m. Er werden ook restanten van een uitgebroken kelder gevonden, die volgestouwd was met Romeins bouwpuin. De ingezamelde vondsten op het terrein bestaan uit tegulae, imbrices, lateres, tubuli en acht aardewerkscherven uit de midden-Romeinse tijd.³⁶

Ter hoogte van de Tomberg (CAI ID 207459) werden bouwmaterialen en aardewerkvondsten uit de Romeinse tijd aangetroffen.³⁷ Ook op locatie CAI ID 772 werden Romeinse bouwmaterialen gevonden. Er werden daar ook metaalvondsten uit de Romeinse periode geregistreerd. Het gaat om drie munten en een loden gewichtje.³⁸

Verder zijn er ook nog post-Romeinse resten aanwezig in de omgeving. Op locatie CAI ID 2006 werd een laatmiddeleeuwse munt gevonden. Het gaat om een munt van Arnold V uit het Graafschap Loon. De munt dateert uit de periode 1279-1323.³⁹ Ter hoogte van vindplaats CAI ID 210335 werd aardewerk uit de late middeleeuwen tot postmiddeleeuwen aangetroffen.⁴⁰

³⁰Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Edingsesteenweg - Bruneastraat [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/221515> (Geraadpleegd op 17-03-2021)

³¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Deelgebied K19 [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/209265> (Geraadpleegd op 17-03-2021)

³²Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: 340D [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/210334> (Geraadpleegd op 17-03-2021)

³³ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Hoek Cypriaan Verhavertstraat en Edingsesteenweg [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/162689> (Geraadpleegd op 17-03-2021)

³⁴Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Edingsesteenweg VII [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/206946> (Geraadpleegd op 17-03-2021)

³⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Kesterweg V [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/206906> (Geraadpleegd op 18-03-2021)

³⁶Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Patattestraat 34 [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/207458> (Geraadpleegd op 17-03-2021)

³⁷Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Tomberg [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/207459> (Geraadpleegd op 17-03-2021)

³⁸Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Kester 1 [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/772> (Geraadpleegd op 17-03-2021)

³⁹Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Kester 2 [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/2006> (Geraadpleegd op 17-03-2021)

⁴⁰Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: 205A [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/210335> (Geraadpleegd op 17-03-2021)

Er bevinden zich ook nog resten uit de nieuwste tijd in de omgeving. Bij een proefsleuvenonderzoek in de Bruneaustraat 116 (CAI ID 979737) werd een waterput uit de 19de of 20ste eeuw aangetroffen en werden enkele natuurlijke en recente sporen aangesneden.⁴¹ In de Bruneaustraat 15 (CAI ID 980717) werden dan weer twee 20ste-eeuwse greppelsegmenten met een kleine hoeveelheid aardewerk en glasscherven gevonden.⁴² Tot slot waren bij geofysisch onderzoek ter hoogte van CAI ID 164009 restanten van loopgraven uit de 20ste eeuw zichtbaar.⁴³

Andere gekende archeologische waarden in de omgeving van het onderzoeksgebied bevinden zich al op vrij grote afstand ten opzichte van het onderzoeksgebied of kennen een verschillende landschappelijke ligging. Ze zijn weinig relevant om het archeologisch potentieel van het terrein in te schatten. Daarom worden ze hier niet nader toegelicht. Ook bekrachtigde archeologienota's of nota's van terreinen in de omgeving bieden geen relevante aanvulling op de reeds besproken CAI-locaties. Daarom lichten we ze hier niet afzonderlijk toe.

2.4.4 Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese

Na uitvoering van het bureauonderzoek kunnen de onderzoeksvragen die vooropgesteld werden, beantwoord worden.

Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein? Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?

Het onderzoeksgebied bevindt zich binnen het centrum van Kester. Het terrein kent een gunstige landschappelijke ligging op de helling van een heuvelrug en in de directe nabijheid van waterlopen. Voor het onbebouwde deel van het onderzoeksgebied kan een goed bewaard bodemarchief verwacht worden. Archeologisch onderzoek in de nabije en ruimere omgeving toont aan dat resten van het neolithicum tot de nieuwste tijd kunnen voorkomen.

Vanaf de 18de eeuw beschikken we over historische kaarten en luchtfoto's om de gebruiksevolutie van het terrein te reconstrueren. Deze tonen dat het terrein al minstens sinds het midden van de 18de eeuw bebouwd is (Figuur 34). Doorheen de eeuwen veranderde de hoeveelheid en het uitzicht van de gebouwen, maar de locatie aan de straatzijde bleef nagenoeg dezelfde en wijkt niet af van de huidige bebouwing. De aard en omvang van de verstoringen die gepaard gaan met de lange bouwgeschiedenis zijn niet gekend. Wel maakt de aanwezigheid van historische bebouwing en de daaraan gerelateerde bodemingrepen dat we de kans op een goed bewaarde steentijd artefactensite slechts laag inschatten.

⁴¹Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Gooik Kester Bruneaustraat 116 [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/979737> (Geraadpleegd op 17-03-2021)

⁴²Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Gooik Bruneaustraat 15 [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/980717> (Geraadpleegd op 18-03-2021)

⁴³Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Edingsesteenweg V - deelgebied K6 [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/164009> (Geraadpleegd op 17-03-2021)

Figuur 34: Synthesekaart, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be)

Wat is de impact van de geplande werken?

Binnen het volledige onderzoeksgebied worden werken gepland. De voornaamste werken omvatten de bouw van twee appartementsblokken met een commerciële sokkel, een ondergrondse parkeergarage en nog enkele nieuwbouwwoningen. De precieze verstoringdiepte van de verschillende bodemingrepen varieert, maar brengt steeds een zekere verstoring van het bodemarchief teweeg. Dit doet besluiten dat binnen het volledige onderzoeksgebied het bodemarchief bedreigd is.

2.4.5 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Het bureauonderzoek toont aan dat het onderzoeksgebied archeologisch potentieel kent. Deze inschatting is gebaseerd op de gunstige landschappelijk ligging van het terrein op de zuidwestelijke flank van een heuvelrug en in de nabijheid van waterlopen. Bovendien is het onderzoeksgebied gelegen binnen het centrum van Kester. Langsheen de straatkant is minstens sinds de 18de eeuw bebouwing aanwezig. Doorheen de tijd veranderde de omvang en precieze ligging van deze gebouwen. Het achterliggende terrein bleef minstens vanaf de 18de eeuw onbebouwd en was vermoedelijk in gebruik als grasland en/of tuinzone. Op basis daarvan kunnen we plaatselijk een goed bewaard bodemarchief verwachten. Daaruit volgt dat bijkomend archeologisch vooronderzoek nodig is.

Voor het verdere vooronderzoek wegen we verschillende onderzoeksmethodes af. Geofysisch onderzoek is niet aangewezen omdat dit geen gegevens over de chronologie van de eventueel gedetecteerde fenomenen kan opleveren. Het potentieel op kennisvermeerdering is voor deze onderzoekstechniek te beperkt. Veldkartering is niet mogelijk binnen het onderzoeksgebied, omdat het terrein deels bebouwd en verhard en deels grasland is.

Landschappelijk bodemonderzoek is relevant om de bewaringstoestand van de bodem beter in te kunnen schatten, maar dit kan ook aan de hand van een andere onderzoeksmethode. Omdat we het potentieel op een goed bewaarde steentijd artefactensite binnen het onderzoeksgebied slechts laag inschatten, is het kosten-baten efficiënter om meteen over te gaan naar een andere onderzoeksmethode.

Omdat historische bebouwing verwacht wordt onder de huidige bebouwing en verharding, wordt een sloopbegeleiding voorzien bij de uitbraak van verhardingen, funderingen en andere ondergrondse massieven.

Tot slot dient ook een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd te worden om na te gaan of binnen het onderzoeksgebied relevante archeologische sporen aanwezig zijn. Deze onderzoekstechniek biedt daarvoor voldoende ruimtelijk inzicht en is geschikt omdat een site met weinig complexe verticale stratigrafie verwacht wordt.

3 Samenvatting

Het onderzoeksgebied is gelegen op de zuidwestelijke flank van een heuvelrug en binnen het centrum van Kester. Bovendien zijn in de omgeving verschillende waterlopen aanwezig. Minstens sinds de 18de eeuw is het terrein bebouwd aan de straatkant, terwijl de rest van het terrein onbebouwd bleef. In de omgeving van het onderzoeksgebied zijn archeologische waarden gekend uit het neolithicum tot de nieuwste tijd, maar met een nadruk op de Romeinse periode. Het onderzoeksgebied bevindt zich wel buiten de zone die toegeschreven wordt aan de Romeinse vicus. Aan de hand van het bureauonderzoek worden resten van historische bebouwing verwacht. Een evaluatie van de geplande bodemingrepen geeft aan dat het volledige bodemarchief binnen het onderzoeksgebied bedreigd is. Gezien het archeologische potentieel van het terrein is daarom verder archeologisch vooronderzoek aangewezen.

4 Bibliografie

4.1 Publicaties

Louis, A., 1957: *Bodemkaart van België. Verklarende tekst bij het kaartblad Sint-Kwintens-Lennik 101W*, Gent.

Schroyen, K./P. Buffel/J. Matthijs, 2003: *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart. Kaartblad 31-39 Brussel-Nijvel*, Brussel.

Vandeputte, O./F. Devos/J. De Meester/D. Leroy/I. Hendriks, 2007: *Gids voor Vlaanderen: Toeristische en culturele gids voor alle steden en dorpen in Vlaanderen*, Tielt.

4.2 Websites

Cartesius (2021)
<https://www.cartesius.be>

Databank ondergrond Vlaanderen (2021)
<https://dov.vlaanderen.be/>

Geoportaal Onroerend Erfgoed (2021)
<https://geo.onroenderfgoed.be/>

Geopunt Vlaanderen (2021)
<https://www.geopunt.be/>

Inventaris Onroerend Erfgoed (2021)
<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed Vlaanderen (2021)
<https://www.onderzoeksbalans.be>

Rijksarchief België (2021)
<https://search.arch.be>

5 Bijlagen

5.1 Archeologische periodes

